

Läkare mot kärnvapen

Læger mod kernevåben

Informationsblad – Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK) – Danske læger mod kernevåben (DLMK)
Newsletter – The Swedish and Danish Sections of IPPNW,
International Physicians for the Prevention of Nuclear War

Nr 102 OKTOBER 2005

Elden från Hiroshima återförd och släckt

Gripande ceremoni i New Mexico
på Nagasakidagen den 9 augusti.
Läs på mittuppslaget!

Summary in English

This summer, sixty years after the atomic bombs of Hiroshima and Nagasaki, Buddhist monks brought the fire of Hiroshima from Japan to the USA. It was carried to the place where it originated from, the atomic test site in Alamogordo, New Mexico. The centre spread shows photos from the ceremony on August 9, and you can read a short report by one of the participants, IPPNW co-president Gunnar Westberg.

North Korea with its alleged nuclear ambitions is topical these days. We

therefore believe it should be of great interest to our readers to share the experiences of SLMK members Gunnar Westberg and Hans Levander from a visit to North Korea. Among the people they met with were North Korean physicians; we hope these first contacts will develop further.

A matter of utmost importance in East Asia is the relation between Korea and Japan. We are therefore proud to present in this number a very informative article by associate professor Marie

Söderberg from Stockholm, researcher on Japanese – Korean relations.

As has often been the case, also in this number of our newsletter the students give us hope for the future. Read about a group of Scandinavian students, travelling in India and Pakistan, meeting with local student groups to discuss the dangers of India and Pakistani nuclear capacity. Finally, read the leading article on the dream of a nuclear weapons free world, written by medical student Martina Grosch.

ULF KÖNIG, JAN LARSSON

DLMK/SLMK – presentation

Läkare mot kärnvapen är en kvartalstidskrift som ges ut av föreningen **Svenska läkare mot kärnvapen (SLMK)** och **Danske læger mod kernevåben (DLMK)**. SLMK har ca 5 000 läkare, medicinstudenter och stödpersoner som medlemmar; DLMKs medlemsantal är ca 350. Föreningarna är de svenska och danska grenarna av **International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)** med ca 150 000 läkare i ca 50 länder som medlemmar. SLMK, DLMK och IPPNW är politiskt och religiöst obundna organisationer med målet att avskaffa kärnvapnen genom att sprida saklig information om kärnvapnens medicinska effekter. IPPNW har huvudkontor i Boston och leds av två ordföranden ("co-presidents").

Författaranvisningar

Redaktionen välkomnar manuskript som behandlar SLMKs/DLMKs arbetsområde. Skriv med **dubbelt radavstånd**, max fem A4-sidor. Bidragen tas dock helst emot via e-post, som bifogat Word-dokument. Det går även bra att skicka texten på diskett/cd. Bifoga gärna foton, allrahelst digitala bilder med hög upplösning. Papperskopior går också bra. Fäst inga gem på foton och skriv inget på dem, ej heller på baksidan – sätt istället en nummeretikett på baksidan och bifoga bildtext separat. Skicka gärna med ett foto av författaren/författarna. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och korta bidragen. Tiden från manusstopp till postdistribution har kortats till en månad för att tidningens innehåll ska bli färskare. Detta kräver att **tidpunkten för manusstopp iaktas strikt**.

Omslaget

"Trinity site, where the world's first nuclear device was exploded July 16 1945" står det på monumentet. Framför stenen har munkarna placerat sina kuddar och facklor som tänds med elden från Hiroshima och som kommer att släckas sedan de antänt den sista elden.

GW

Foto: Cindy McClure

Utgivningsplan

Nr	Manusstopp	Distribution
103	10/11 -05	december
104	1/2-06	mars
105	1/5 -06	juni
106	1/9 -06	oktober

SLMK

Svenska Läkare mot Kärnvapen

Informationsblad nr 102, oktober 2005
ISSN: 1400-2256 Upplaga: ca 6 000 ex

Ansvarig utgivare:

Jan Larsson
Linnégatan 2 G
753 32 UPPSALA
Tel 018-14 62 12
E-post: jan.larsson@slmk.org

Red för detta nr:

Jan Larsson och
Ulf König

Tryckeri:

Perstorps Tryckeri AB
Perstorp

Grafisk red. & formgivn:

Anita Lorin
Evastigen 17
590 71 LJUNGSBRO
Tel + fax: 013-651 81
E-post: anita.lorin@slmk.org

Manusstopp för nästa nr (103): 10 november, 2005

Manus till nästa nr skickas till: Jan Larsson (adress ovan)

Prenumerationsärenden handläggs av kansliet i Perstorp, adr se sid 3.

Tryckt på miljögodkänt papper.

SLMKs ordförande

Frida Sundberg
Norra Ågatan 5B
416 49 Göteborg
Tel 031-700 88 08
E-post:
frida.sundberg@slmk.org

Kanslichef

Klas Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 Perstorp
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
Mobil: 070-520 83 58
E-post:
klas.lundius@slmk.org

Medlemsreg o bokföring

Margareta Gustafsson
Tel: 0435-351 58
Fax: 0435-353 27
E-post:
margareta.gustafsson@slmk.org

**Kansli för
Stockholmsregionen**

Annika Rådberg
Svenska Läkarförbundet
(Villagatan 5), Box 5610
114 86 Stockholm
Tel: 08-790 33 05
E-post: annika.radberg@slf.se

**Läkarfonden för
Förebyggande av
Kärnvapenkrig**

Postgiro: 90 10 90 – 1
Bankgiro: 901 – 0901

Medlemsavgift 2005:

275 kr resp 100 kr (stud),
sätts in på pg 90 10 90 – 1
eller bg 901 – 0901
Prenumeration på "Läkare
mot kärnvapen" ingår.

SLMKs hemsida:

www.slmk.org

IPPNW:s hemsida:

www.ippnw.org

* * *

Landsnummer – telefon:

Sverige: 0046 -
Danmark: 0045 -

Hösten är rätta tiden	4
Ledarsida – Martina Grosch	
HIROSHIMADAGEN	
Hiroshimabombningen mindet	5
Referat af symposium om Atomvåben i anledning af 60-års dagen for Hiroshima- og Nagasaki-bomberne	
Glädjeämnen och besvikelser i fredsarbetet	6
Ulf Lundquist, Jurister mot Kärnvapen, har här sammanfattat Maj Britt Theorins tal på Hiroshimadagen i Göteborg	
Regionalt IPPNW-möte i Hiroshima	8
I detta det 5:e regionala nordostasiatiska IPPNW-mötet deltog Hans Levander och Gunnar Westberg	
Minnesgudstjänst i Värmdö kyrka	10
Maria Backlund berättar om den stämmingsrika minnesstunden	
SLMK och IPPNW i Pyongyang, Nordkorea	11
Hans Levander skriver om denna mycket viktiga och minnesvärda resa som han och Gunnar Westberg gjorde i augusti	
To the Secretary of State, Dr Condoleezza Rice	13
Ett brev till USA:s utrikesminister från IPPNW, genom Gunnar Westberg, med vädjan om fortsatt hjälp till Nordkorea	
MITTUPPSLAGET	14
Elden från Hiroshima återförd och släckt ...	
Stämmingsfulla bilder av Cindy McClure och Gunnar Westbergs ord om den högtidliga minnesceremonin i New Mexico på Nagasakidagen den 9 augusti	
Kom ihåg att vara mänsklig så kan du glömma allt annat	16
Joseph Rotblat avled nyligen. Claes Andreasson har samlat intryck om honom och Pugwashrörelsen	
Indien + Pakistan + NWIP = Sant	18
Tre entusiastiska studenter var med i en delegation i NWIP-projektet för möten med medicine studeranden från flera asiatiska länder	
Nordkorea och Japan: Kärnvapenhot	20
Marie Söderberg ger en sakkunnig överblick över relationerna mellan Japan och Nordkorea sedan första halvan av 1900-talet.	
Internationell utblick	22
Redaktör Inge Axelsson	
Kallelse till SLMK:s årsmöte 2005 i Stockholm	23
SLMK uppvakter amerikanska ambassaden	24
Thomas Silfverberg om uppvaktningen som gjordes tillsammans med Leonore Wide och Gösta Alfvén från SLMK	
Formandsberetning for DLMK for 2004-05	24
DLMKs bestyrelse	26
Valberedningens förslag till SLMKs styrelse 2005-2006	27
BAKSIDAN	
Lars Engstedt och svedjenävan	
En fin berättelse om Lars Engstedts intresse för botanik, av Diana Krumins Engstedt	

Hösten är rätta tiden

Denna höst är den första för mig som läkare. Så här på tröskeln till min läkarbana tänker jag naturligtvis mycket på vad jag skulle vilja att den innehöll och vilka som är mina mål. Min första tanke är att jag aldrig får glömma bort de drömmar jag en gång hade om vad läkarrollen innebar och min andra tanke är att det är vägen som är målet. Att vara läkare innebär för mig inte bara att kunna ställa rätt diagnoser, att kanske kunna ge en behandling som hjälper, att trösta människor utan också att bry sig om hur det står till i världen, vart den är på väg och våga visa vad man tycker och höja sin röst när det behövs.

Att jag vill ha en värld utan kärnvapen är självklart för mig och därför engagerar jag mig i SLMK. Under mitt sista studieår reste jag med Nuclear Weapons Inheritance Project till flera av kärnvapenländerna och talade med läkare och studenter. Året har inneburit både stunder då jag känt att vi är på väg att lyckas (just nu!) och att en värld utan kärnvapen kommer bli verklig (någon gång snart!). Men det har också funnits stunder av nedslagenhet – då jag haft känslan att jag, vi, är för långt borta från dem som har makten att ta besluten som skulle leda till total nedrustning.

Från mina möten med läkarstudenter – från USA till Kina, från Ryssland till Indien och Pakistan – kan jag vittna om att drömmen – en kärnvapenfri värld – finns hos dem alla. Hos studenterna finns en vilja att engagera sig i dessa frågor men en svårighet att förvandla denna vilja till handling. Ofta vet de inte att det finns läkare världen över som engagerar sig för denna sakfråga, ofta saknas det uppmuntran från äldre kollegor. I SLMK och i den internationella moderorganisationen IPPNW finns verktygen för att kunna kanalisera denna vilja. Vi arbetar på att allt fler länder ska ha medlemmar i IPPNW så att vårt nätverk ska bli starkare. Inom IPPNW har det under det gångna året märkts tydligt att det på nytt finns ett växande engagemang bland studenter.

Nuclear Weapons Inheritance Project som från början var ett SLMK-initiativ har pågått i några år nu. Projektet för dialoger med studenter i kärnvapenländerna och försöker få dem att engagera sig för nedrustning. Denna sommar återvände NWIP till Indien och Pakistan, en region där kärnvapenproblematiken är väldigt aktuell och både läkare och studenter har åsikter och funderingar.

Under året har det fötts två nya projekt ur studentinitiativ – *Target X* och *Shadow*. *Target X* går ut på att man i städer

som är potentiella mål för kärnvapen (vilket många fler städer än man tror är) gör ett stort rött kryss på marken och informerar förbipasserande människor om dess innebörd. *Shadow* bygger på samma princip men man ritar istället en skugga för att symbolisera en människa som gick bort i Hiroshima.

Syftet med många av våra projekt är att nå ut till vanliga människor. Det mest effektiva sättet att nå ut till så många som möjligt är genom media vilket är en sak som SLMK jobbar på och som vi satsar lite extra på under det kommande året.

Hösten är här. Och med den alltid känslan att det är dags för nya tag. En tid att påminna sig själv om sina drömmar och våga tro på dem igen. Jag kan berätta för er att det finns en dröm om nedrustning hos läkarstudenter världen över. Det finns en stark vilja och en spirande aktivitet i arbetet för en kärnvapenfri värld. SLMK som är en etablerad organisation måste hitta vägar att fånga upp denna vilja. Vi unga behöver ett samarbete med er som arbetat mot kärnvapen ett tag – för att inspirera och lära av varandra.

Hösten är rätta tiden att våga tro på sina drömmar igen och mobilisera krafterna!

MARTINA GROSCH
martina.grosch@slmk.org

Hiroshima-bombningen mindet

Referat af symposium om Atomvåben i anledning af 60-års dagen for Hiroshima- og Nagasaki-bomberne afholdt 6. august 2005 på Christianshavns Gymna- sium, København.

Det velbesøgte mødet var arrangeret af *den Danske Pugwash-gruppe, Den Japanske Ambassade i Kbh., Det Internat. Netværk af Ingeniører og Videnskabsfolk for Global Ansvarlighed, Det Danske Fredsakademi, DLMK* og flere andre (små) fredsgrupper.

Første foredragsholder var prof. *Eric Markussen*, fra Dansk Institut for Internationale Studier. Selv om han har et dansk klingende navn, er han født og opvokset i USA. Markussen gennemgik de allieredes bombninger under 2. verdenskrig. Hvor amerikanerne var mest stemt for selektiv bombing af tyske militær-installationer gik englænderne tidligt ind for strategisk bombing, dvs. bombing af befolkningstætte områder (byer). Det første eksempel herpå var bombing af Hamburg i 1943, hvor brandbomber udløste en veritabel ildstorm.

Krigen i Stillehavsområdet mod japanerne havde tydelige racistiske undertoner. De japanske byer bestod hovedsageligt af træhuse, hvilket gjorde dem sårbare for brand. Dette udnyttede amerikanerne ved at bruge brandbomber, der anrettede store skader på mange japanske byer. Visse byer blev skånet, f.eks. Kyoto, fordi krigsminister Stimson som ung havde besøgt byen og var betaget af de kulturelle værdier.

Om atombombningen af Hiroshima nævnte Markussen, at selvom byen havde en kaserne og derfor blev beteg-

net som en ”militærbase”, var 90% af ofrene børn, kvinder, gamle og handicappede.

Herefter gennemgik han den amerikanske atomvåben-planlægning i 1950’- og 60’erne. Som bekendt var den absurd på mange måder, alene antallet af russiske byer, der skulle bombes, blev sat til 180. Mange af os kan nævne måske 10 russiske byer, kendere af Østeuropa og Rusland måske 20, men 180 byer er tankevækkende! Dvs. at også ganske små bysamfund var tiltænkt en amerikansk atombombe, vel og mærke mange gange kraftigere end bomberne over Hiroshima og Nagasaki.

Om den aktuelle situation for atomvåben sagde Markussen, at de gode nyheder er, at 1) våbenkapløbet er afløst af samarbejde mellem USA og Rusland og 2) der er aftalt betydelige reduktio-

ner i antallet af atomvåben. De dårlige nyheder er, at 1) atomklubben består og er blevet udvidet igennem årene, 2) der sker udvikling af nye kernevåben, specielt mindre til underjordisk bombing af kommandocentraler m.v. og 3) ved NPT Review-konferencen i 2005 kunne man ikke enes om nogen slutresolution.

Næste foredragsholder var assisterende prof. *Jonas Christoffersen* fra Kbh.’s Universitet Juridiske Fakultet, Institut for Menneskerettigheder. Han gennemgik detaljeret domsafsigelsen fra Den Internationale Domstol i Haag fra 1996 om legaliteten af atomvåben eller truslen om at bruge dem. I dommens præmisser siges det bl.a., at en stat altid er forpligtiget til at anvende passende våben i en konflikt og at respektere humanitære love, bl.a. at der

Fra venstre: Jan Øberg, Sven Bjørnholm, Bent Sørensen, Ruth Gunnarsen og John Avery.

skal skelnes mellem militære og civile mål. Atomvåben kommer generelt ikke på tale at anvende på grund af deres karakter (masseødelæggelsesvåben). Dog kunne dommerne ikke blive enige om at afvise brugen af atomvåben under alle omstændigheder. Der blev således taget forbehold for den situation, hvor en stats overlevelse er på spil.

Herefter var der indlæg ved *Jan Øberg*, fredsforsker og direktør for Transnational Foundation for Peace and Future Research. Øberg startede med at sige, at han var flov over at være dansker, fordi vi for første gang siden 2. verdenskrig var i krig (i Irak, som del af en besættelsesmagt). Han var også flov eller snarere vred, fordi NATO, som DK er medlem af, er baseret på kernevåben og forbeholder sig ret til at bruge dem uden selv at være blevet angrebet med dem ("first strike"). Han synes, at højtidligholdelse af Hiroshima-bomben er problematisk, idet der ofte ikke er focus på den aktuelle atomvåben-situation, og fordi aktiviteterne slutter senest 9. august, hvorefter der stort set ingen protester eller debat lyder vedr. atomvåben for næste 6. august. Om Japan nævnte han, at landet nu bruger mere end 1% af sit bruttonationalprodukt på militæret, og da BNP'et er gigantisk, gør det Japan til noget, der ligner den 3. største militærmagt i verden.

Øberg gik herefter over til at tale om Danmarks rolle i NATO's atomare strategier. For nøjagtigt 1 år siden, den 6. august 2004 underskrev Grønland, DK og USA en aftale om opgradering af Thule radaren, så den kan bruges i amerikanernes missilforsvar (Missile Defence). Han kunne udmærket forstå, hvorfor Grønlands Josef Motzfeldt skrev under (arbejdspladser til grønlandere og indtægter til hjemmestyret, samt ikke mindst symbolværdien i at sidde med ved bordet, når Grønlands forhold til andre stater er til forhandling). Derimod synes han, at udenrigsminister Per Stig Møller og den danske regering "forråede" den danske befolkning til fordel for loyalitet overfor den amerikanske regering. Missilskjoldet er nemlig ekstremt farlig, fordi det uvægerligt vil føre til oprustning i andre lande, f.eks. Kina, som vil føle sig truet af USA's enorme atomare slagkraft. Spredningen af atomvåben vil fortsætte, så længe kernevåbenstaterne opretholder deres våben.

Der er i høj grad brug for alternativ fredstænkning – med uddannelse af befolkningerne og, ikke mindst, medierne.

Herefter fortalte prof. emeritus *Sven Bjørnholm*, Niels Bohr Institutet, om Niels Bohrs indsats efter 2. verdenskrig hvor han prøvede at forhindre det

atomare kapløb, en indsats, der som bekendt ikke lykkedes.

Endelig talte prof. *Bent Sørensen*, RUC om atomvåben og terrorisme og John Avery fra Pugwash talte om hvordan en fredskultur kan og bør opbygges og afløse militær konfliktløsning. Han nævnte, at det er lykkedes at få et kursus i videnskabsetik for studerende på ingenør-uddannelserne.

Eftermiddagen blev afsluttet med fremvisning af en nyere japansk film om Hiroshima efter bomben og med klip fra de tilbagevendende mindearrangementer i Hiroshima.

Om aftenen fandt selve mindehøjtideligheden sted. Her var der indlæg fra den japanske ambassadør i Danmark, Mr. Gotaro Ogawa. Han talte mest om Japans indsats for freden rundt omkring i verden. Han nævnte også, at det som noget usædvanligt er skrevet ind i grundloven, at der aldrig må befinde sig atomvåben på japansk territorium. Endelig håber Japan at blive et permanent medlem af FN's Sikkerhedsråd. Derefter var der indlæg ved mig og musikalske/poetiske indlæg ved Per Warming og Erik Stinus fra Kunstnere for Fred. Afslutningsvis hørte vi en stærk tale, som Joseph Rotblat havde skrevet til de officielle delegater ved NPT-Review konferencen i New York i maj i år.

Referat ved Povl Revsbech

Glädjeämnen och besvikelser i fredsarbetet

Sammanfattning av Maj Britt Theorins tal på Hiroshimadagen i Göteborg

En varm och solig augustimorgon för 60 år sedan gick barnen i det vackra Hiroshima till skolan som vanligt. Flyglarm hade gått men faran över hade blåsts. Så började Maj Britt sin skildring av katastrofen, sedd av en 12-årig skolpojke som slapp undan med livet i behåll på ett mirakulöst sätt. "Jag blev nyfiken när ett ensamt plan flög in över staden och gick till fönstret för att titta. Det räddade mitt liv. Jag såg ett enormt vitt sken, sedan blev allt svart. När jag vaknade fanns skolan inte kvar. Mina skolkamrater var döda. Jag klarade mig från att krossas av huset genom att jag stod vid fönstret. Jag blev blind för ett tag och fördes bort från staden där min mor hittade mig."

Foto: U LUNDIN

Maj Britt Theorin.

Maj Britt gick in på de glädjeämnen och besvikelser som finns för vänner av en fredlig och kärnvapenfri värld. Ett stort glädjeämne var Canberrakommissionens detaljprogram för en omedelbar minskning av riskerna för kärnvapenkrig av misstag och på sikt för avskaffande av kärnvapen. I denna kommission, som Theorin deltog i och som tillkom under medverkan av bl.a. den dåvarande australiska regeringen, finns inflytelserika personer från USA, Frankrike och andra kärnvapenländer. Kommissionens program nådde så småningom fram till FN:s generalförsamling och fick där ett blandat mottagande. Det för en fredsvän positiva var att kärnvapenmakterna inte röstade mot utan lade ner sina röster.

Till glädjeämnena hörde också Haagdomstolens besked till FN:s generalförsamling om att användning eller hot om användning av kärnvapen inte överensstämde med internationell rätt och följaktligen var olagligt. Ett annat av glädjeämnena var att det 13-punktsprogram om total avveckling av kärnvapen som Canberrakommissionen hade lagt fram blev antaget av den mellanstatliga konferens som hölls år 2000 om icke-spridningsavtalet. Kärnvapenmakterna ställde sig bakom detta beslut, som tyvärr inte kom att innehålla någon tidsplan för genomförandet. En tidsplan skall dock fastläggas

vid en icke-spridningskonferens som hålls år 2010.

Till besvikelserna hörde antikärnvapenrörelsens svårigheter att på allvar vinna gehör hos etablissemangen i stormakterna. Det finns fortfarande tusentals kärnvapen färdiga att omedelbart avfyras mot människor i både öst och väst. Några av de senaste kärnvapenkonstruktionerna är så kompakta att de kan rymmas i en vanlig resväska. Världens lager av kärnvapen har

nu 700 gånger större sprängkraft än kraften i alla de bomber som användes under 1900-talets krig och som dödade 44 miljoner människor. Den sammanlagda kostnaden för tillverkning och hantering anses nu vara uppe i osannolika 8 triljoner dollar (12 nollor). Till detta kommer betydande kostnader för nedskrotning och avfallshantering. Dåligt använda pengar!

Maj Britt har aldrig väjt för att ta upp frågan om en kärnvapenfri värld när hon mött världens ledare. Presidenten Clinton fick ett tillfälle att bli fredshistorisk. Maj Britt hade en brevväxling med honom med anledning av Canberra-kommissionens rapport. Kommunikationen fungerade fastän Maj Britt begick ett enligt det internationella utrikesprotokollet fruktansvärt fel. Hon kallade presidenten för Bill i stället för William Jefferson. Presidenten brydde sig inte om det men han gjorde tyvärr inget åt rapporten. Tala om att missa tillfällena!

Maj Britt är optimistisk på sin väg mot en kärnvapenfri värld. Hon tror själv att målet i stort sett kommer vara nått om ungefär 15 år men det kräver att supportrarna fortsätter sitt flitiga arbete, var och en efter sina förutsättningar.

*Referat: Ulf Lundquist
Jurister Mot Kärnvapen*

Manifestation i Göteborg på Hiroshimadagen år 2005

För att hedra offren för atombombarna i Hiroshima och Nagasaki samlades man i Göteborg dels mitt på dagen i Allégården, dels på kvällen i fredslunden i Vasaparken. Arrangörer var bl.a. Yrkesgrupper mot Kärnvapen och för Fred samt Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. Talare vid båda tillfällena var vår internationellt kända fredskämpe Maj Britt Theorin. Hennes självupplevda berättelse om de

senaste decenniernas fredsarbete var mycket engagerad och fängslande och talet utmynnade i en uppmaning till oss alla att försöka påverka på de sätt vi kan. Ett bra sätt är att skriva till våra folkvalda politiker och ställa konkreta frågor om vad de gör för att skapa en fredlig värld. Ett annat är att tala med alla vi känner, barn, barnbarn och bekanta om dessa viktiga frågor. Tillsammans är vi inte maktlösa!

Regionalt IPPNW-möte i Hiroshima

Konferensen

Vid öppningssessionen deltog bland annat Hiroshimas borgmästare *Tadatoshi Akiba* som uttalade sin respekt för IPPNW och som sedan sammanfattade en *Emergency Campaign to Ban Nuclear Weapons*. Denna kampanj som påbörjades för två år sedan siktar på att engagera kvalificerade organisationer för att ta fram en specifik plan till år 2010 med sikte på kärnvapens avskaffande till år 2020. Borgmästare Akiba är den drivande kraften bakom nätverket *Mayors for Peace*, som nu omfattar över 1 080 städer i mer än 100 länder. Malmö och Stockholm är de svenska städer som finns med i detta nätverk, och fler är välkomna (kontakta peace@city.hiroshima.jp).

Ron McCoy, en av de två presidenterna inom IPPNW, talade om IPPNW:s viktiga arbete och att IPPNW tillsammans med internationella juristorganisationen IALANA (International Association of Lawyers Against Nuclear Arms) samt INESAP (International Network of Engine-

Sadako-statyn. Flickan som utvecklade leukemi och som förgäves vek över 600 symboliska papperstranor.

60 år efter atombomberna i Japan augusti 1945 arrangerades det 5:e regionala nordostasiatiska IPPNW-mötet i Hiroshima. Under två dagar i augusti samlades 250 delegater och åhörare från femton länder till detta möte, förlagt till Hiroshima International Conference Center i den fredspark som är upptagen på UNESCOs världsarvslista. Från SLMK deltog Gunnar Westberg i egenskap av IPPNWs co-president och Hans Levander som representant för SLMK.

ers and Scientists Against Proliferation) har arbetat fram ett tryckt dokument till en konvention för kärnvapennedrustning. Denna konvention kan komma att ligga till grund för IPPNW:s arbete mot kärnvapen under de närmaste åren.

En delegation på tre personer från den nystartade IPPNW-föreningen i Mongoliet berättade om hur landet nu har förklarat sig kärnvapenfritt och hur förhandlingar med kringliggande kärnvapenländer Ryssland och Kina påbörjats för att uppnå säkerhetsgarantier. Mongoliets initiativ är intressant och viktigt och andra länder skulle kunna följa efter och exempelvis skapa en framtida kärnvapenfria koreansk halvö.

De långsiktiga effekterna av strålningen från Hiroshima- och Nagasakibomberna uppdaterades av *Kazuki Kodama*, seniorforskare inom Radiation Effects Research Foundation. Av Hiroshimas befolkning på 360 000 innevånare dog 140 000 akut eller inom få månader efter bomben den 6 augusti, och 80 000 skadades

Dr Kenjiro Yokoro var med som ung läkare och obducerade döda efter Hiroshimabombningen.

men överlevde. Motsvarande siffror för Nagasaki med en befolkning på 250 000 innevånare var 70 000 akut döda och 80 000 skadade. Av de totalt 160 000 skadade har 90 000 följts upp medicinskt under flera år. Bland dessa 90 000 s.k. hibakusha har 10 000 maligniteter inträffat varav 500 beräknas bero på den radioaktiva strålningen från atombomberna. Av 300 leukemier beräknas en tredjedel, d.v.s. omkring 100, vara orsakade av den radioaktiva strålningen. Denna epidemiologiska forskning är metodologiskt svår med tanke på att många människor försvann efter bombningarna. (Grundläggande fakta kring dessa frågor finns rapporter i WHO:s rapport från 1987: *Effects of Nuclear War on Health and Health Services*, second edition.) Dr Kodama underströk avslutningsvis att kärnvapen måste avskaffas om man skall uppnå en verklig primär prevention mot denna typ av skador.

En av rådgivarna till den japanska IPPNW-föreningen Mr Kumao Kaneko, president för Japan Council on Energy and Security, beskrev dilemmat med Japans hotade energiförsörjning, behovet av kärnkraft och Japans nuvarande beroende av USAs kärnvapenparaply. "Kan Japan i en framtid tvingas att skaffa kärnvapen för att trygga sin säkerhet under hot från Kina, Ryssland och Nordkorea?" var en fråga som Mr Kaneko förde fram.

Detta är en skrämmande tanke mot bakgrund av den unika § 9 i den japanska konstitutionen som föreskriver begränsning i den japanska militärbudgeten till max 1% av BNP.

En i politiskt avseende intressant talare var Kuniko Inoguchi, professor i statskunskap, och tidigare japansk chefsdelegat vid nedrustningsförhandlingarna i Genève. Kuniko Inoguchi, som kan komma att få posten som Japans utrikesminister (beroende på utfallet i kommande val), diskuterade betydelsen av olika kärnvapenavtal med tyngdpunkt på avtalet om förbud mot framställning av klyvbart material. Betydelsen av försöningsprocesser och delaktighet i nedrustningsarbetet underströks. Inoguchi påstod att Japan var offer för politik och konflikter som startat i Europa. Dock utan att närmare konkretisera denna teori. Detta tema med Japan som ett offer framskyntade emellanåt under denna konferens, och måste föranleda en fördjupad diskussion inom IPPNW.

Studenternas deltagande med presentation från flera kontinenter var inspirerande. Rapporter från Nepal, Australien, Nagasaki-Japan, Filippinerna, Kina och Tyskland framfördes med pedagogisk tydlighet. Studenterna från Hiroshima och Nagasaki påpekade bland annat ett problem i Japan, nämligen att medicinstudenter

utanför dessa städer inte vill engagera sig i frågan om kärnvapens medicinska effekter och IPPNW:s program. Ett analogt problem tycks föreligga inom programmet Mayors for Peace.

Gunnar Westberg, diskuterade erfarenheter från Skandinavien vad gäller kärnvapen, till exempel betydelsen av en stark folkopinion i Sverige under 1950-talet, och hur dessa erfarenheter skulle kunna tillämpas inom den idag komplicerade nordostasiatiska regionen.

Den nuvarande presidenten för PSR i USA, kardiologen John Pastore, avlivade fyra av myterna kring kärnvapen: 1. att de skulle skapa nationell säkerhet, 2. att de skulle kunna användas i speciella situationer, 3. att de kan skydda mot terrorism, samt 4. att de medför status och prestige.

Inom temat *Fredlig samexistens på den koreanska halvön och i nordöstra Asien* berättade läkaren Alex Hu från Kina om planer på en reaktivering av den kinesiska IPPNW-föreningen. Till sammans med två medicinstudenter diskuterades ett möjligt IPPNW-möte i Kina till maj 2006, självklart öppet för alla intresserade (se även artikeln från Nordkorea!).

Avslutningsvis gav tre läkare, som fanns i Hiroshimaområdet vid bombexplosionen över Hiroshima den 6 augusti 1945 kl 08.15, stark vittnesbörd om sina upplevelser. En av dem blev allvarligt skadad, och två medverkade som unga läkare i det akuta medicinska arbetet.

Life-Linkprogrammet i Hiroshima

Jag mötte representanter för Hiroshimas undervisningsdepartement. Vi hade talat om att en liten skoldelegation, två elever och en lärare, skulle delta i den kommande internationella Life-Linkkonferensen i Alexandria i november i år. De meddelade nu att det inte kommer någon delegation p.g.a. oron för terror. Jag mötte även representanter för Hiroshima Peace Foundation dit jag ställt frågan om hur de engagerar sig för fredsundervisning vid skolor. Jag fick information om att man tagit på sig uppgiften att erbjuda

ett undervisningspaket kring effekten av bomberna i Hiroshima och Nagasaki. Jag såg postermaterialet som består av svartvita foton med såriga människor mot bakgrund av destruerade städer. Jag fick ingen respons för tanken att skolor i Hiroshima skulle kunna spela en viktig roll för förtroendeskapande program med skolor i närliggande länder, eller inom det världsomspännande Life-Linkprogrammet.

Personliga reflektioner

Samarbetet och kommunikationen mellan läkare i denna region är svåra. Krig, övergrepp och ännu olösta kon-

flikter under tidigt 1900-tal lever starkt kvar i minnen och överförs från generation till generation. Här tycks inte finnas någon tradition av försoningsprocesser. Den japanska IPPNW-föreningen är senior, och riskerar att i sitt arbete fastna i att enbart beskriva Hiroshima- och Nagasakibombernas effekter. Något program för att ta utåtriktat ansvar för möten och dialog över nationella gränser tycks inte finnas. Håller Japan på att fastna i en roll som offer?

Inga läkare från vare sig Nord- eller Sydkorea deltog, sannolikt p.g.a. att det idag inte finns några verkliga

föreningar i dessa länder, men kanske även som ett uttryck för samarbetsvårigheter?

Tack vare den relativt sett stora representation av IPPNW-läkare och -studenter från länder utanför regionen kunde vissa konkreta förslag och planer utarbetas. Den aktiva kinesiska delegationen var en inspiration.

Text & foto:
HANS LEVANDER
SLMK Uppsala
hans.levander@slmk.org

Minnesgudstjänst i Värmdö kyrka

I den vackra 1300-talskyrkan långt ut på Värmdölandet hölls en minnesgudstjänst på Hiroshimadagen. En lördagkväll i början på augusti en bra bit från tätorten – så vi var inte så många där. ”Och så har ju friidrotten börjat” som prästen *Birgitta Arneving* sade när vi samlades i Värmdö kyrka. Vi fick var sin pärla och var sitt ljus innan vi lyssnade till det preludiumorganisten *Lars Hallgren* valt, ett kraftfullt och känsloladdat verk av Rachmaninov.

Efter några inledande ord av prästen om anledningen till dagens minnesgudstjänst följde en mycket fint avstämmd växling mellan gemensam psalmsång, predikan, ljusständning och bön.

Predikotiden delades mellan prästen och SLMK:s representant *Leonore Wide* och från varsitt perspektiv förmedlade de både en djup känsla för alla dem som drabbats och ett starkt engagemang i arbetet för fred och nedrustning. Båda talade om att inte glömma, inte förneka men också om vikten av att verka, i stort eller till synes i smått, för de krafter som kan bidra till en värld utan kärnvapen, bomber och

minor, men också en värld utan rasism, terrorism, ekonomisk utsugning.

Före ljusständningen fick var och en trä sin glaspärla på den starka långa tråd som kyrkovaktmästare Hans Wikström bar runt och sedan gav till prästen, som en symbol för kraften i det gemensamt skapade. Därefter gick vi fram en och en och tände våra ljus under gemensam tystnad.

De tre psalmerna (nr 62, 344 och 752) var mycket väl valda, de flesta tillkomna under sent 1900-tal. Detta gäller även den trosbekännelse vi sjöng med stöd av organistens vackra röst, och jag förmedlar gärna den första av de tre verserna (nr 766).

Jag tror på en Gud som är helig och varm,
som ger kämpaglöd och identitet

En helande Gud som gör trasigt till helt,
som stärker till medvetenhet.

Efter Fader Vår och Välsignelsen avslutade organisten med en Fantasia av Mozart, som gav stillhet och tankero. Det blev en stund av ovanlig täthet, på en gång oroande, allvarlig, vacker och hoppfull.

MARIA BACKLUND

Tack alla generösa givare!

Tänk att det finns så många givmilda personer i SLMK! En kampanj för en konvention mot kärnvapen startas nu av IPPNW tillsammans med andra organisationer. Vi tänker oss en kampanj liknande den mot landminor, som gav så dramatiska resultat och resulterade i att utplaceringen av personminor i huvudsak försvunnit. Pengar behövs för att komma igång. Uppropet till sextioårsminnet av Hiroshima väddade om bidrag till detta arbete. Och, fantastiskt, vi har fått in långt över 100 000 kronor och pengar fortsätter att komma in. Det mesta har överförts till IPPNW. En styrgrupp har bildats och redan vid IPPNW:s styrelsemöte omkring 1 oktober räknar vi med att ha arbetsplan och måldokument klara.

Vi kan inte tacka alla er som bidragit personligen. Jag önskar att vi kunde!

Utan givare som ni skulle SLMK och IPPNW inte kunna uträtta något!

Tack!

För SLMK och IPPNW
Gunnar Westberg

SLMK och IPPNW i Pyongyang, Nordkorea

23–27 augusti 2005

Efter deltagande i IPPNW:s regionala konferens i Hiroshima 20–21 augusti 2005 fortsatte Gunnar Westberg och undertecknad Hans Levander till Pyongyang, huvudstaden i Nordkorea. Vi mellanlandade först i Beijing där vi sammanstrålade med två läkare Lars Pohlmeier och Stephan Kolb samt en medicinstudent Lena Selig samtliga från vår tyska systerorganisation. Vi fem flög den 23 augusti från Beijing till Pyongyang dit vi var inbjudna av den nordkoreanska IPPNW-föreningen Korean Anti Nuke Peace Physicians, KANPP.

Ankomsten

Vi tog oss således med flyg från Beijing till Pyongyang, ett nordkoreanskt flyg som går denna sträcka två gånger per vecka. Med på planet var personer som arbetar med internationellt bistånd, diplomater, en del representanter från Nordkorea vilka vi kände igen då de alla bär ett märke med foto av den store numera avlidne ledaren Kim Il Sung på rockuppslaget. Vi fick klart för oss att bl.a. USA har delegationer som med lågmäld diplomati besöker Nordkorea för att arbeta med tekniska och säkerhetspolitiska frågor. På flygplatsen i Pyongyang var röda mattan utrullad, och en liten militärorkester välkomnade en officiell delegation från Zambia som var med i planet. Vi blev på flygplatsen mottagna av Ingrid Johansson, förste sekreterare på svenska ambassaden.

Vi bodde på Koryo (= Korea) Hotel, som är det stora hotellet med 44 våningar där utländska delegationer vanligen får bo. Efter programgenomgång med de två vänliga fyrtioåriga manliga representanterna för KANPP, bjöds vi

på en generös mottagningsmiddag på hotellet. Här anslöt vice ordförande inom KANPP, en drygt femtioårig man som på direkt fråga svarade att han var ”fredsarbetare”, och inte hade någon medicinsk bakgrund. Vi insåg snart att KANPP inte är en organisation knuten till medicinska institutioner, utan att den är anknuten till utrikesministeriet [dvs det är en s.k. Governmental Non-Governmental Organization, GoNGO]. En av representanterna med titeln Secretary fungerade under hela besöket som tolk, och den exekutive sekreteraren själv talade ganska god engelska. Vi fick av vice ordförande höra att USA har tusen kärnvapen stationerade i Sydkorea, en uppgift som vi bestred, då den i Sydkorea officiella (och sannolika) situationen är att det där idag inte finns några kärnvapen. Ett centralt tema för vårt samtal denna första afton var möjligheten till återförening av Nord- och Sydkorea. Vice ordförande menade att USAs diplomati lägger hinder i vägen för att människor idag kan träffas över den demilitariserade zonen på 38:e breddgraden.

Besök på sjukhus

Studiebesök på DPRK (Democratic People's Republic of Korea) Academy of Koryo Medical Science, ett sjukhus rekonstruerat 1982 med inriktning på traditionell läkekonst. Vi visades runt och fick se auriculodiagnostik, sugkoppbehandlingar, moxa, akupunktur, manuell terapi m.m. All sjukvård i Nordkorea är gratis, och man kan tydligen välja vilken form av utredning och behandling man önskar.

Vi besökte även Kim Man Yu Hospital, ett större sjukhus med över tusen sängar och med subspecialiserad

verksamhet och arbetsprinciper i enlighet med vår egen tradition. Vi såg en hel del laboratorieapparatur och radiologisk apparatur, bland annat för CT, men vi fick höra om svårigheter att få reagenser och röntgenfilm. Vid detta sjukhusbesök föreläste vi inför ett knappt hundratal läkare, Gunnar Westberg om njurmedicinska diagnoser och Hans Levander om farmakologisk behandling vid reumatoid artrit. Försök att tala om Läkare mot kärnvapen samt IPPNWs program avböjdes av våra ledsagare från KANPP ”p.g.a. tidsskäl”. Vår student Lena från Tyskland stod dock på sig i sitt krav att få berätta om sin bakgrund med uppväxt i Leipzig i f.d. Östtyskland och med erfarenheter från den tyska återföreningen, samt om IPPNW-studenters arbete internationellt inom programmet Nuclear Weapons Inheritance. Försiktiga applåder kom efter Lenas presentation som även röntte uppskattning från klinikchefen. Efter föreläsningen ledsagades vi ut från salen, och först därefter fick läkarna lämna salen. Således medgavs ingen tid eller möjlighet till direkt kontakt med läkarna.

Vi besökte även Pyongyang Maternity Hospital, ett modernt sjukhus inriktat på kvinnosjukdomar och perinatalvård. Vi fick ett ganska gott intryck av behandlingsprogram och principer, även om vi inte kunde verifiera siffror och resultat. Män får ej närvara vid förlossning; alla mödrar stannar kvar en vecka på sjukhus; nästan alla förlossningar sker på sjukhus; uppföljning sker i hemmet efter förlossning. Mammografiundersökningar begränsas av brist på röntgenfilm.

Läkare mot kärnvapen i Nordkorea

Vårt viktiga möte med KANPP skedde i Peoples Cultural Palace, med en delegation under ledning av ordföranden, Mr Choe Chung Sikh, som dessutom är vice hälsovårdsminister i Nordkorea. Vi samtalade genom tolk i otvungen atmosfär vid ett stort konferensbord under en och en halv timme. KANPP bildades 1992 och är medlem i IPPNW-federationen. Jag har vid tidigare IPPNW-konferenser i Beijing och Paris kort träffat KANPP-delegater, men upplevt svårigheter i samarbetet

då vi planerat dialogmöten i Moskva. IPPNW-delegationer har vid ett par tillfällen tidigare besökt Pyongyang, vid dessa tillfällen med deltagande från USA och Japan. Vi ställde nu krav på att våra framtida delegationer inte skall begränsas p.g.a. nationalitet.

KANPP:s interna program vad gäller information om de medicinska konsekvenserna av kärnvapen tycks inte ha varit så aktivt. Jag uppfattade att föreningen nu officiellt omfattar 60 läkare samt 40 studenter. Programmet för KANPP sammanfattades i fyra punkter:

- Ökad aktivitet inom KANPP med stöd av IPPNW-deklarationen från världskongressen i Beijing 2004.
- Att få människor i väst att bättre förstå situationen i Nordkorea
- Att förhindra att ett krig med kärnvapen bryter ut på Koreahalvön.
- Att arbeta för att de 1 300 överlevande från Hiroshima och Nagasaki som nu bor i Nordkorea skall få optimal medicinsk uppföljning, detta i samverkan med andra organisationer.

Vi talade om möjligheterna till ökad kontakt med läkare, och KANPP önskar att nordkoreanska läkare skall kunna få kompletterande utbildning i Europa. Vi underströk vikten av att KANPP stöder läkares deltagande i IPPNW-konferenser, exempelvis en planerad konferens i Kina i maj 2006, samt kommande världskonferens i Helsingfors september 2006. Studentutbyte sker i viss utsträckning bland annat med Charité-sjukhuset i Berlin. Våra tyska delegater tar sig nu an frågan om utökat studentutbyte.

Material från SLMK och IPPNW överlämnades till KANPP, bland annat det förslag på en kärnvapenkonvention som tagits fram av IPPNW, IALANA (jurister) och INESAP (International Network of Engineers and Scientists Against Proliferation). Vi ställde frågan varför Nordkorea dragit sig ur NPT. Svaret var att NPT inte upplevdes som någon garanti för Nordkorea.

Kärnvapen i Nordkorea?

Frågan blev inte specifikt besvarad under vårt besök. Det är möjligt att Nordkorea har ett par atombomber, men att robotar för att avfyra dessa bomber inte finns av tillräcklig kvalitet. Ett program för kärnvapen finns sedan början på 1990-talet och statsledningen har officiellt tillkännagivit att man numera har kärnvapen. Vi får innerligt hoppas att man inte genomför något kärnvapentest; det skulle få förödande politiska konsekvenser i hela regionen.

Biståndsorganisationer i Nordkorea

Under ett mycket intensivt och faktafyllt program under en dag besökte vi kontoren för Unicef, Röda Korset, FN-kontoret för koordinering av bistånd (OCHA), Première Urgence som arbetar med produktion av i.v. infusionslösningar, samt ett ”interagency” veckomöte där dessa organisationer samt NGOs stämmer av aktiviteter och program. Dessutom gjorde vi korta besök på svenska och tyska ambassaderna och var denna kväll hembjudna till chefen för lokala WHO-kontoret, en norsk läkare. Det finns i Pyongyang 26 ambassader varav 5 från EU-länder. Ambassaderna och kontoren för biståndsprogrammen ligger inom ett avgränsat område i Pyongyang. Det går att arbeta med dessa program i Nordkorea även om de politiska strukturerna ibland upplevs tunga. I motsats till vissa länder, exempelvis i Afrika, så finns det nämligen i Nordkorea sociala strukturer som fungerar. Om man vill uppnå resultat måste man vara tydlig i sitt program och visa uthållighet.

Life-Link programmet

Jag vill även informera om att Life-Link programmet, ett ”barn” till IPPNW, sedan april 2005 är introducerat på en högstadieskola i Pyongyang. Vid ett kort besök till skolan som ännu inte öppnat efter sommarledigheten mottogs jag och Lars Pohlmeier med en liten musikalisk föreställning och inbjöds att delta i ringdans. Vi fick ett härligt möte med skolelever i lägre tonåren. Lite ping-pongspel med tränande elever i gymnastiksalen bidrog till diplomatin. KANPP är nu koor-

dinator för Life-Link programmet i Nordkorea.

Socialt program

Vi besökte *Det stora folkets hus för studier* (bibliotek och vuxenskola), det 170 meter höga Juchetornet, tillägnat Nordkoreas statsfilosofi, triumfbågen till minne av frigörelsen från den japanska ockupationen 1910–1945 samt Kim Il Sungs mausoleum, Kumsusan Memorial Palace.

Vi såg även en s.k. Arirangföreställning, ett väldigt program på en idrottsarena med gymnastik, dansnummer och läktareffekter, allt genomfört av 100 000 (sic!) aktörer inför 80 000 åskådare. Från vår minibuss såg vi sedan hur stora grupper av människor på gator och torg tränade på masseffekter att framföras vid kommande ceremonier.

Hemresan med tåg, 24 timmar från Pyongyang över Amnok Gang-floden till Beijing, gav en del oväntade kontakter, till exempel Indiens ambassadör i Pyongyang på väg till Beijing, som vi bjöd in till vår kupé för morgonsamtal och tankeutbyte. Vi glömmet heller inte fransmannen i restaurangvagnen som skriver på ett manus till en teaterpjäs om situationen i Nordkorea.

Hälsoläget i Nordkorea

Vi fick här stödja oss på en Unicef-rapport med undersökning från 2004 som talar om ett ogynnsamt läge vad gäller näringsstillstånd återspeglat i att barnen är kortvuxna och magra samt att många mödrar har A-vitaminbrist och anemi. Det finns en antydning till förbättring men landet är fortfarande i behov av internationellt bistånd med matleveranser. Regionala skillnader lär vara relativt uttalade vilket förklarades av bland annat dålig ekonomi och transportproblem.

De flesta män röker; kvinnor röker inte alls. Alkoholism beskrivs som ett problem.

Korta möten på Beijings flygplats

Under ett dygn i Beijing i väntan på flyget till Europa hann vi med ett möte med Dr Alex Hu och två medicinstudenter, vilka vi redan mött i Hi-

roshima. Vi diskuterade konkret hur IPPNW i Kina nu kan reaktiveras, i första hand med ett viktigt möte i Suzhou nära Shanghai i maj 2006, och att en större delegation från Nordkorea bör delta vid detta möte.

På förmiddagen före hemresan hade vi ett möte med en representant för kinesiska Peace Association, en paraplyorganisation för fredsprogram i Kina. Denna organisation var med och organiserade IPPNW-kongressen 2004, och man är nu intresserad av att stödja Life-Linkprogrammet i ett pilotprogram i Kina.

Sammanfattande intryck

I Nordkorea är KANPP den organisation som SLMK och IPPNW får samverka med, och vi tryckte hårt på att kontakter med läkare och studenter är en förutsättning för framtida samarbete. Program för studentutbyten skisades. SLMK skall undersöka vilka medicinska tidskrifter från Skandinavien som kan sändas till sjukhusen. Det är nödvändigt att uppföljning sker och att etablerade kontakter underhålls. För oss som deltog i resan har detta slutna land nu fått ett ansikte och det är märkvärdigt vad detta betyder, i

positiv mening. Nordkorea har en lång väg att gå med osäker framtid vad gäller politiskt ledarskap, vilket gör att vi får leva med fortsatt osäkerhet rörande politik och säkerhetstänkande. Vi har försökt att introducera SLMK:s och IPPNW:s budskap samtidigt som vi bedrivit "citizen diplomacy" såväl individuellt som med skolprogram. Vem vill vara med i det fortsatta arbetet med speciell inriktning på denna region? Vi måste vara tillbaka i Kina och Nordkorea i maj 2006! Hör av dig!

HANS LEVANDER
SLMK Uppsala
hans.levander@slmk.org

Hjälp till Nordkorea?

Den nordkoreanska ideologin är *Juche*. Juche innebär socialism, nationellt oberoende och självförsörjning. Tror jag, en annan av ideologins särdrag är dess obegriplighet. Nordkorea är i ständigt beroende av utländsk hjälp med mat, mediciner och energi. Juche har misslyckats. Den nordkoreanska regeringen begär nu att FN skall upphöra med mathjälpen. FN har försökt se till att hjälpen distribueras till de mest behövande, och inte på politiska grunder. Upphör FN:s matprogram är det risk för att barn i institutioner och barnhem drabbas värst.

Den nordkoreanska regeringens inställning bör inte tas som ett skäl att upphöra med den hjälp som i alla fall kan komma in i landet. Det, och framstegen i förhandlingarna, är skälet till brevet här intill till USA:s utrikesminister. Vi har också sänt ett brev till Kinas utrikesminister och uttryckt uppskattning av Kinas aktiva roll i sex-nations-förhandlingarna, och till den nordkoreanska IPPNW-föreningen med förhoppningar om fortsatta framsteg i arbetet för ett kärnvapenfritt Korea.

GUNNAR WESTBERG

To
The Secretary of State
Dr Condoleezza Rice

Dear Dr Rice,

A delegation from International Physicians for the Prevention of Nuclear War recently visited North Korea where we visited hospitals, met with colleagues and with representatives of international organizations. The health situation in DPRK is fragile, one third of the children are undernourished, fifty percent of women in the child bearing age are anemic, basic medicines are often not available. Even in Pyongyang people freeze to death in winter because of the lack of oil and electricity for heating. The country is constantly dependent on foreign aid with food and medicines. We understood that our colleagues want contacts with other countries to break the isolation.

It is with relief we learn that the six-party talks have made progress. Concessions were made by both the USA and DPRK. We do not expect that the road to a Nuclear Weapons free Korean Peninsula, and finally a peace agreement, will be smooth, but we urge the USA, China, Japan, South Korea and Russia to use the opportunity

to ease the suffering of the population in the poor country whenever there is a chance.

A representative of the DPRK government has asked that the UN should stop its food aid to the country. This is an expression of the Juche ideology of selfimposed isolation. However, he did not ask that medical aid should be stopped. One half of the medicines in North Korea comes as foreign aid. That aid should be increased in our opinion

People in DPRK know that the USA was the first country to contribute aid after the natural catastrophes ten years ago. We do not know if foreign aid will be an effective way to decrease the isolation of the country but we know it will help the sick.

Negotiations for peace in Korea will take great patience and skill. We hope all parties will cultivate these virtues.

Yours sincerely
Gunnar Westberg MD

Elden fr ått

Äldste munken Daijo Ota bär den för ceremonin tillverkade asken, "urushi", som i sin tur innehåller sex mindre askar som skall användas att förvara askan från den släckta "Kärnvapenelden". Bakom honom tre japanska och fem amerikanska buddistmunkar.

Den 16 juli 1945 lyckades människan för första gången få till stånd en kärnexplosion. Det skedde på testplatsen Trinity vid Alamogordo i öknen i New Mexico. "Jag har blivit Döden, förintare av världar ..." citerade man ur Bhagavad-Gita. Bara tre veckor senare, den 6 augusti och den 9 augusti, detonerade atombomberna över Hiroshima och Nagasaki som tillsammans dödade omkring 300 000 människor. Elden från branden i Hiroshima har sedan bevarats som en flamma i ett kloster i Japan.

I årtionden har buddistiska munkar vandrat mellan Hiroshima och Nagasaki i tron att deras osjälviska offer och böner om fred skall göra Nagasaki till den sista staden i världen som upplever kärnvapenkrigets fasor. Den eld Hiroshimabomben tände har förts över havet till San Francisco och därefter har munkarna tagit den genom öknar och berg till Trinity. Där, återförd till sitt ursprung, släcktes elden på Nagasakidagen den 9 augusti, 60 år efteråt.

Aska och sand från testplatsen förvaras nu i fem lack-askar som skall överlämnas till ledarna för de ursprungliga kärnvapenmakterna och i en sjätte ask som skall förvaras i atombombsmuseet i Hiroshima.

Ceremonin filmades för Global Nuclear Disarmament Fund, där IPPNW är en av grundarna. Gunnar Westberg och Ira Helfand representerade IPPNW.

GUNNAR WESTBERG

Äldste munken Daijo Ota bär den "urushi", skapad som skall bli en viloplats för kärnvapeneldens as

Foto: Cindy McClure.

Flera bilder finns på <www.gndfund.org>

Från Hiroshima erförd och släckt ...

... av en av Japans främsta mästare,
... ska.

Elden från Hiroshima har antänt ett stort papper med en buddistisk bön om kraft att förjanta det onda samt papperstranor från Hiroshima.

Ett hundratal personer deltog i ceremonin. Här ses främst till vänster Matt Taylor, den drivande kraften i Global Nuclear Disarmament Fund och till höger dr Ira Helfand, medlem av styrelsen för IPPNW. Längre bak till vänster ses, med käpp, Claudia Peterson, en av tusentals "downwinders" som drabbades av nedfallet från kärnvapentesterna i Utah. Hon har upprepade gånger drabbats av cancer.

Sir Joseph Rotblat (1908-2005)

Kom ihåg att vara mänsklig så kan du glömma allt annat

Foto: K LUNDIUS

Han var den ende forskare som av moraliska skäl lämnade Manhattanprojektet. Ett halvsekel senare vann han Nobels fredspris för sin kamp inom Pugwashrörelsen att avskaffa kärnvapen. Den 31 augusti avled Sir Joseph Rotblat i London, 96 år gammal.

Tidigt på våren 1944 anländer en ung, polskfödd fysiker till Los Alamoslaboratoriet i New Mexico. I flera år har han brottats med tanken på vad hans forskning skulle kunna leda till. Vid kärnklyvning av uran, och den påföljande kedjereaktionen, frigörs en enorm mängd energi under mycket kort tid. Energi som skulle kunna resultera i en ”explosion av aldrig tidigare skådad styrka.”

”Jag övertygade mig själv att det enda sättet att förhindra tyskarna från att använda dem [kärnvapnen] mot oss, var att vi också hade bomben och hotade med vedergällning.”

Så försvarade Joseph Rotblat sitt beslut att delta i arbetet att bygga den första atombomben. Men hans medverkan skulle inte bli särskilt långvarig. Vid en middagsbjudning, bara några månader efter att han anlänt, träffade han general Leslie R Groves, den militära chefen för projektet. Groves påpekade att det verkliga skälet för att bygga en atombomb inte hade något att göra med tyskarna, utan syftade till att kva Sovjetunionen.

”När det stod klart för mig att Tyskland hade övergivit sitt bombexperiment, begärde jag att få lämna projektet,” skriver Joseph Rotblat. Han

blev därmed den ende forskare som av moraliska skäl slutat arbeta i Manhattanprojektet.

”Hans beslut att lämna Manhattanprojektet, gör honom till en av 1900-talets mest betydelsefulla personer,” säger David Krieger på den amerikanska fredsorganisationen *Nuclear Age Peace Foundation*, och en av Rotblats personliga vänner. ”Det är jämförbart med hur Rosa Parks vägrade att sätta sig längst bak i bussen. Att ta ställning. Därefter ägnade han också resten av sitt liv åt att försöka avskaffa, inte bara kärnvapen, utan kriget som institution.”

På julafton 1944 inledde Joseph Rotblat sjöresan tillbaka till London, där han istället började forska om hur kärnfysik skulle kunna användas inom medicinen.

Bravo

I mars 1954 sprängde USA vätebomben *Bravo* vid Bikiniatollen i södra Stilla Havet. Med anledning av testet bjöd BBC in den brittiske matematikern och filosofen Bertrand Russell för att debattera provsprängningen. Russell tog vetenskaplig hjälp av Joseph Rotblat och några månader senare författade Russell det numera berömda *Russell-Einsteinmanifestet*.

Manifestet är undertecknat av elva välkända forskare från hela världen. Vid sidan av Russell, Einstein och Rotblat, bland andra den amerikanske kemisten Linus Pauling, den japanske fysikern Hideki Yukawa och hans tyske kollega Max Born.

Manifestet avslutas med orden: ”Kom ihåg att vara mänsklig så kan du glöm-

ma allt annat. Om du kan göra det ligger vägen öppen till ett nytt paradiset; Om du inte kan göra det, ser du framför dig risken för universell död.”

Manifestets resolution riktar sig till världens alla statsledare: ”Eftersom de [kärnvapnen] hotar mänsklighetens framtida existens, uppmanar vi världens statsmakter att inse, och att offentligt erkänna, att deras syften inte kan främjas av ett världskrig, och vi uppmanar dem därför att finna fredliga sätt att bilägga sina tvister.”

”Russell-Einsteinmanifestet är fortfarande ett av det senaste århundradets allra viktigaste dokument,” säger David Krieger. ”För mig är det jämförbart med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna eller FN-stadgan.”

Grunt Vatten

Två år efter publiceringen av manifestet, i juli 1957, samlas femton fysiker, två kemister, en biofysiker, två läkare och en jurist i Pugwash, en liten fiskerby tio mil norr om Halifax i nordöstra Kanada.

Byns namn är hämtat från det indianska ordet för *grunt vatten*, och den är också födelseplatsen för den förmögne industrimannen Cyrus Eaton. Under sin tid vid universitetet i Chicago hade Eaton lärt känna Bertrand Russell, och han erbjöd sig att finansiera det första mötet i vad som senare skulle bli känt som *The Pugwash Conferences of Science and World Affairs*. Eftersom Russell vid tillfället var sjuk, blev det istället den yngre Joseph Rotblat som organiserade och ledde den allra första sammankomsten.

Syftet var att samla inflytelserika forskare från hela världen, för att försöka hitta lösningar på globala problem och minska risken för väpnade konflikter.

”Första gången jag träffade Joseph var i Sverige,” berättar Jeffrey Boutwell, chef för den amerikanska avdelningen av Pugwash. ”Det skedde vid min första Pugwashkonferens, i Björkliden 1984. Joseph hade humor, men var alltid beredd att öppet och rättframt tala om det han betraktade som sanningen. Även om någon skulle kunna bli förolämpad. Han var en enastående historieberättare, en underbar kollega och kamrat.”

Flera historiker har givit Pugwashrörelsen förtjänsten att ha lagt de grundläggande byggstenarna för en lång rad internationella överenskommelser: det Partiella Provstoppsavtalet (1963), Ickespridningsavtalet (1968), ABM-avtalet (1972) liksom konventionerna mot biologiska och kemiska vapen, (1972 resp. 1993)

Nobelpristagaren Linus Pauling skriver i sin bok *Linus Pauling on Peace*: ”Det är ingen tvekan om att Pugwashkonferenserna spelade en stor roll för 1960 års avtal att göra Antarktis till en kärnvapenfri zon, 1963 års Provstoppsavtal, och för det faktum att nästan alla länder deklarerat att de har som mål att avskaffa krig. Alla dessa avtal skulle aldrig ha blivit verklighet om inte vetenskapsmän i många länder runt om i världen tagit sitt sociala ansvar.”

David Krieger har en delvis annan bild av Pugwashrörelsens betydelse:

”Den ursprungliga idén med Pugwash, att samla forskare från öst och väst, är bra. Men med tiden blev rörelsen för nära knuten till makten, och därmed förlorade den i viss mån helheten, de större steg vi måste sträva efter att ta för att världen ska kunna göra sig kvitt dessa vapen – inte de små stegen som ett provstoppsavtal, utan de stora stegen. Joseph Rotblat själv, förlorade aldrig den stora bilden. Han höll alltid fast vid Russell-Einsteinmanifestets storslagna vision.”

”Man behöver stora visioner och ett slutligt mål i det här arbetet, men frågan är hur man når dit,” säger Jeffrey

Boutwell på Pugwash. ”Att bara förkunna sin målsättning från hustaken räcker inte. Man gör det istället genom mindre, men betydande steg, som till exempel olika avtal. Liksom att tala med makthavare och med allmänheten om att kärnvapen inte är en garanti för säkerhet, utan tvärtom ett hot.”

För sitt mångåriga arbete för freden tilldelades Joseph Rotblat och Pugwashrörelsen Nobels fredspris 1995. I sin nobelföreläsning anknöt Rotblat, som så många gånger förr, till det då fyrtio år gamla Russel-Einsteinmanifestet. ”Det enda sätt vi kan undvika den [slutliga katastrofen] är att avskaffa krig helt och hållet. Krig måste upphöra att vara en accepterad social institution. Vi måste lära oss att lösa våra dispyter på annat sätt än med militära konfrontationer.”

Tystlåten och blyg

Trots en framskjuten plats i offentligheten, var Joseph Rotblat privat en ganska tystlåten person, berättar David Krieger. ”Jag skulle säga att han var blyg, men också mycket älskvärd. Det var alltid ett nöje att sitta ned och samtala med honom.”

”Joseph var mycket målmedveten och ihärdig. Och en optimist. Han trodde verkligen att en förändring var möjlig. Om man bara var beslutsam och uthållig skulle förnuftet till sist segra.”

Enligt Jeffrey Boutwell kombinerade Joseph Rotblat idealism och realism. ”Idealist, genom att aldrig förlora fokus på det slutliga målet att avskaffa kärnvapen. Realist, genom att inse att det finns nödvändiga, praktiska steg som vi måste ta för att övertyga makt-havare hur vi ska nå det målet.”

Trots stigande ålder, och en stroke, fortsatte Joseph Rotblat att kämpa för freden under hela sitt liv. Förra året deltog han i Pugwashrörelsens möte

Länkar:

Pugwashrörelsen: <http://www.pugwash.org/index.htm>

Nobels fredspris: <http://nobelprize.org/peace/laureates/1995/rotblat-cv.html>

Nuclear Age Peace Foundation: <http://www.wagingpeace.org/>

Russell-Einsteinmanifestet : <http://www.pugwash.org/about/manifesto.htm>

i Sydkorea. Tidigare i år riktade han ett meddelande till delegaterna vid översynskonferensen i New York för Ickespridningsavtalet. ”För att kärnvapenavskräckning ska vara effektiv måste hotet om vedergällning vara verkligt. Vi måste övertyga våra potentiella motståndare om att kärnvapen skulle kunna användas mot dem. Annars skulle de snart avslöja vår bluff. George W. Bush, Vladimir Putin och Tony Blair måste övertygande visa att de har en sådan personlighet att de skulle kunna trycka på knappen och släppa lös verktyget för världsomfattande förintelse. Jag finner det skrämmande att bland de nödvändiga kvalifikationerna för ledarskap ingår denna beredskap att utföra en sådan handling som folkmord.”

Har vi lärt?

Fyrtio år efter Hiroshima skriver Joseph Rotblat: ”Den fråga som fortsätter att plåga mig: har vi lärt oss tillräckligt för att inte upprepa de misstag vi gjorde då? Jag är inte ens säker när det gäller mig själv. Jag är inte en absolut pacifist, jag kan inte garantera att jag inte skulle agera på samma sätt igen, om en liknande situation uppstod. Våra moralföreställningar tycks kastas överbord när militära aktioner inleds.”

”Därför är det allra viktigaste,” fortsätter han, ”att aldrig tillåta att en sådan situation uppstår. Vårt främsta mål måste vara att koncentrera oss på att förhindra kärnvapenkrig, för i ett sådant krig försvinner inte bara vår moral utan också samhällssystemet som helhet. Slutligen måste vi, emellertid, sikta mot att avskaffa alla sorters krig.”

Kom ihåg att vara mänsklig så kan du glömma allt annat!

CLAES ANDREASSON
Los Angeles

Indien + Pakistan + NWIP = Sant

Under första halvan av augusti i år genomförde NWIP (Nuclear Weapons Inheritance Project) en delegation till Indien och Pakistan. Höjdpunkterna blev möten med entusiastiska studenter under och efter dialogerna, rollspel mellan indiska och pakistanska studenter samt tillfällena att motivera unga människor att engagera sig för kärnvapenfrågor.

Efter ett par månader av intensiv och bitvis något förvirrad e-mail-kontakt reste en delegation bestående av Camilla Mattsson, Jenny Immerstrand och Thomas Silfverberg från Sverige samt Gard Jörgensen från Norge, till Indien. Meningen var att även studenter från Österrike, USA och Australien skulle delta, men på grund av svårigheter med visum eller möjligheter till sponsring kunde de inte det. Efter några dagar och vissa problem (flygplatsen i Mumbai såväl som större delen av staden var översvämmad) kom vi fram till den indiska staden Nagpur.

Möten med studenter i Nagpur

Här möttes vi av dr Balkrishna Kurvey som är president för IIPDEP, den ena av den två indiska underorganisationerna till IPPNW. De följande tre dagarna genomförde vi tre dialogmöten och en training. De universitet som vi besökte var Indira Gandhi Government Medical College, Nagpur Government Medical College och Mahatma Gandhi Institute of Medical Science/Sevagram.

De båda första dialogerna fungerade väldigt bra, med öppna diskussioner och många som luftade sina åsikter. Det visade sig också, vilket vi hade förväntat oss, att en majoritet av de

indiska studenterna spontant svarar att de tycker att Indien bör ha kärnvapen. Frågan är också ganska känslig eftersom många verkar känna ganska starkt för detta. Att kritisera Indiens kärnvapen kan lätt uppfattas som liktydigt med att man kritiserar landet som helhet. Efter dessa båda dialogmöten lyckades vi fånga ett tjugotal studenter som deltog i en training, där målet var att motivera och planera för lokala aktiviteter för att sprida information och arbeta för nedrustning. Platsen för denna training var Dr Kurveys hem, där han även visade oss runt på sitt Hiroshima-museum där han hade en liten fotoutställning från Hiroshima. Vår training blev väldigt lyckad då studenterna visade en sådan idérike-dom och motivation för att arbeta för IPPNW. Vi har redan nu fått rapporter av de studenter som deltog att de dragit igång aktiviteter i Nagpur, bl.a. en posterutställning om kärnvapen på flera sjukhus. Vi hoppas att få höra om ännu mer i framtiden!

Då vi satte oss i bilen på väg tillbaka till vårt hotell efter två väldigt intensiva första dagar i Nagpur, uppfylldes vi alla av en väldigt speciell känsla. It must have been love spelades på högsta volym i högtalarna, och vi skrålade glatt med.

Det tredje dialogmötet hade vi på Mahatma Gandhis universitet i Sevagram. Denna dialog blev inte riktigt vad vi hade tänkt oss, då knappt någon av de 40 studenterna vågade säga någonting. Vi försökte på en mängd olika sätt aktivera dem, och trots att deras lärare lämnade salen fick vi inte riktigt igång diskussionen. Under besöket i Sevagram visades vi även runt i Mahatma Gandhis by, varifrån han startade sin icke-våldsrörelse. Detta upplevde vi som mycket inspirerande.

Foto: T SILFVERBERG

Gränsöverskridande när Pakistans Tipu Sultan och Indiens Arun Mitra tänder ljus i fredens namn under konferensen i Patna.

Rollspel på Hiroshimadagen

Nästa anhalt på delegationen var staden Patna, vid Ganges södra strand. Här deltog vi i South Asia Regional Seminar of IPPNW, som arrangerades den 6 till 9 augusti, dvs till minne av bombarna i Hiroshima och Nagasaki. Arrangör för mötet var Dr Satyajeet Kumar Singh, och vi hade haft mest kontakt med Dr Arun Mitra. De tillhör båda IDPD (Indian Doctors for Peace and Development) som är den andra av de indiska underorganisationerna. På mötet fick vi vid ett flertal tillfällen möjlighet att inför alla förklara studentarbetet inom organisationen, och hur vi arbetar. Dessutom lade vi vikt vid att förklara varför läkarstudenter, såväl som läkare, bör bry sig om kärnvapenfrågor. Hela konferensen besökte även Bodhgaya, platsen där Buddha fick sina insikter. Med både Buddha och Mahatma Gandhi hade vi fått ett rejält fredstema på delegationen, och vi kände oss glada över att kunna göra en resa i fredens tecken.

Det viktigaste vi gjorde i Patna var att anordna ett rollspel mellan indiska studenter och de pakistanska studenterna som fanns på plats. De indiska studenterna fick agera pakistanska be-

slutsfattare och tvärtom. Vi utsåg även studenter från Nepal och Bangladesh att agera medlare dem emellan. Syftet att ge dessa personer ett nytt perspektiv genom en enkel och lärörök övning blev framgångsrik. Deltagarna var väldigt nöjda med den mycket engagerade diskussionen.

I Patna uttryckte den nepalesiska delegationen ett stort intresse för att lära sig mer om den dialogteknik som används inom NWIP. Så på vårt hotellrum anordnades spontant en training i dialogteknik, i vilken vi arbetar för öppenhet, ömsesidig respekt och en icke-provocerande framtoning. De nepalesiska studenterna ställde en massa frågor och skulle använda sig av den här tekniken i framtiden. En av studenterna, Asha Shrestha, visade ett speciellt stort intresse så vi bestämde oss för att försöka få med henne till delegationens andra del, i Pakistan. Detta både för att stärka delegationens internationella prägel samt att motivera för fler nedrustningsaktiviteter i Nepal.

Delegationen i Pakistan

Delegationen anlände till Karachi några dagar senare. Vår kontaktperson Dr Ali Khan Afridi, Pakistans studentrepresentant, erbjöd oss sitt hem. Här träffade vi återigen Asha Shrestha från Nepal. Första kvällen mötte vi Dr Tipu Sultan som är president för PDPD (Pakistani Doctors for Peace and Development) som är den pakistanska underorganisationen till IPPNW. Med

honom diskuterade vi situationen mellan Pakistan och Indien, PDPD samt vårt studentarbete.

I Karachi höll vi ett dialogmöte på Jinnah Medical and Dental College. Det här dialogmötet var mycket mer engagerat än de indiska. Studenterna hade väldigt starka känslor angående kärnvapen och Indien. USA var också ett återkommande tema. Detta hade vi mött i Indien också, men inte i samma utsträckning. Asha var imponerande aktiv för att vara helt ny i projektet. Direkt efter dialogen anordnades en training till vilken ett drygt tiotal studenter kom. Här diskuterade vi tillsammans med Dr Ali Khan Afridi hur man skulle kunna starta upp nya aktiviteter för IPPNW i Pakistan.

Sista anhalten på delegationen var Islamabad, Pakistans huvudstad. Faisal Yousafir som studerar i Göteborg har startat ett projekt i Islamabad där han jobbar för att stärka PDPD. Inga aktiviteter har gjorts där på länge och därför var vårt mål att göra så mycket reklam för IPPNW som möjligt. Vi träffade studenter och rektorer för två universitet. Av dessa verkade några så pass intresserade att de spontant kunde tänka sig att vara kontaktperson i Islamabad för PDPD. Dessutom träffade vi representanter för över tio olika NGOs i både privata möten samt i ett möte öppet för allmänheten. Vårt syfte var att sprida information om vår organisation och vårt arbete, samt även att hitta möjliga samarbetspartners. I det

sista mötet, som det hade annonserats om i dagspressen, deltog en mängd olika NGO's samt några studenter och privatpersoner. Vi hade här en väldigt öppen och intressant diskussion där IPPNW-arbetet låg i centrum. Bilder från detta möte publicerades dagen efter i nationell press.

Möten över gränser

Sammantaget blev delegationen en framgång. Med den har vi låtit unga människor och perspektiv möta varandra över en konflikttrabbad gräns. Det är väldigt viktigt att det ges möjlighet för sådana saker och att dessa händelser får den uppmärksamhet de förtjänar.

Även om det var första gången flera av oss deltog i en dialog fungerade det väldigt bra. Dialogmodellen är så framgångsrik för att den är så flexibel. Den kan appliceras på vilket ämne som helst och det viktiga är bara att man är ordentligt påläst. Att möta studenter med andra åsikter underlättas väldigt mycket genom detta öppna och respektfulla bemötande. Nu återstår bara att följa upp de nya kontakter som har knutits och att de lokala organisationerna kan arbeta för att integrera dessa nya personer i IPPNWs världsomspännande arbete.

CAMILLA MATTSSON
camillanwip@yahoo.se
JENNY IMMERSTRAND
THOMAS SILFVERBERG

Foto: T. SILFVERBERG

Jenny inspirerar studenter i Nagpur att göra aktiviteter för nedrustning i Nagpur, Indien.

Foto: T. SILFVERBERG

Camilla håller tal på Hiroshimadagen under Sydasienskonferensen för IPPNW i Patna, Indien.

Nordkorea och Japan: Kärnvapenhot

Om relationerna mellan Japan och Nordkorea sedan första halvan av 1900-talet

Av Marie Söderberg,
docent vid Japan-institutet
på Handelshögskolan i Stockholm

Relationerna mellan Japan och Nordkorea är kyligare än någonsin. I Japan oroar man sig för en utveckling av kärnvapen i Nordkorea, särskilt som officiella personer där i olika sammanhang sagt att dessa ska vara riktade mot Japan. Den historiska bakgrunden såväl som ett antal kidnappningar under 1970-talet komplicerar relationerna ytterligare.

I Japan används Nordkorea-frågan nu för att rättfärdiga den omsvängning i japansk försvarspolitik som pågår. 60 år efter Hiroshima hittar vi återigen japanska soldater ute i Asien.

Koreanernas minnen av atombombarna över Hiroshima och Nagasaki skiljer sig väsentligt från japanernas. För koreanerna framstod atombombarna som teknikens under, ett oerhört starkt vapen som på mycket kort tid lyckades med vad de strävat efter i decennier, nämligen besegra japanerna och bli kvitt den japanska kolonialiseringen som pågått sedan 1910. Med detta vapen fick amerikanerna Japan att kapitulera. Korea såg åter för sig självständigheten, även om det inte blev riktigt så. En linje drogs upp vid 38:e breddgraden och de japanska trupperna norr om denna skulle kapitulera till Sovjetunionen och de söder om till amerikanerna. 1948 genomfördes val i södra landsändan och Republiken Korea utropades. Samma år utropades den Demokratiska Folkrepubliken Korea i norr. Delningen av landet var ett faktum och båda ländernas reger-

ingar gjorde anspråk på hela den koreanska halvön.

Vad som från början var provokationer och sammandrabbningar mellan de två koreanska staterna ledde 1950 till Koreakriget där en FN-armé, till större delen bestående av amerikansk trupp, gick in på syds sida och nord så småningom fick stöd av såväl Sovjetunionen som Kina. Sedan det här kriget har nordsidans fixering vid nationens överlevnad varit närmast total. Alla skolbarn i Nordkorea får lära sig att det var USA som anföll och redan under Koreakriget utsattes nordsidan för kärnvapenhot då USA övervägde att sätta in dessa. Egna kärnvapen sågs som något eftersträvt värt för att garantera den egna nationens existens.

År 2002 utpekades Nordkorea, tillsammans med Iran och Irak, av president Bush som en av ondskans axelmakter. Detta tillsammans med USA:s nya säkerhetsdoktrin, som ger rätt att slå till mot terroriststater i förebyggande syfte, ses i Nordkorea som ett hot mot landets säkerhet och överlevnad.

Mycket starka antijapanska känslor finns kvar i Korea sedan andra världskriget. När Japan skrev säkerhetsavtal med USA år 1951 blev det klart vilken sida de skulle stå på under kalla kriget och 1965 normaliserades relationerna mellan Japan och Sydkorea. Landet fick officiellt ett bistånd på 800 miljoner US dollar för att bygga upp sin ekonomi. Från sydkoreansk sida sågs detta som en kompensation för kolonialiseringen. 1972 normaliserades relationerna mellan Japan och Kina och i samband med det uttalade Nordkoreas President Kim Il Sung också hopp om närmare relationer. Säkert fanns det

redan vid den här tiden förhoppningar om någon form av kompensation också för nords räkning.

Den nordkoreanska terrorattacken mot sydkoreanska regeringstjänstemän i Burma, såväl som ryktet om att japanska medborgare kidnappades och fiskare som kvarhölls i åratals efter att ha befunnit sig på fel vatten, ledde emellertid till att relationerna försämrades igen. Det var först i samband med kalla krigets slut, då Nordkoreas ekonomi kom att radikalt försämrats, och då Sydkorea etablerade relationer med såväl Beijing som Moskva, som Nordkorea visade intresse för ett närmande igen. 1990, då Japan hunnit bli världens största biståndsgivare, reste en delegation på 40 japanska byråkrater och parlamentariker, under ledning av regeringspartiets starke man Shin Kanemaru, till Nordkorea för att försöka etablera nya relationer. De lyckades utverka en frigivning av fiskarna och i deklARATIONEN efter mötet utlovades ursäkt för kolonialiseringen och kompensation till Nordkorea för förluster sedan krigsslutet fram till dagens datum.

Det rådde avspänning i regionen och de två koreanska staterna vann samtidigt inträde i FN. De signerade samarbetsavtal och kom med en gemensam deklARATION om kärnvapenfrihet på Koreahalvön.

Normaliseringsförhandlingar hölls också mellan Japan och Nordkorea. Nordsidan begärde 10 miljarder US dollar i kompensation men från japanska regeringens sida ville man inte ge någon kompensation alls utan lösa frågan på samma sätt som med Sydkorea, dvs. med bistånd, och summorna de hade tänkt sig var betydligt lägre. När Nordkorea 1992 vägrade gå med på internationella atomenergiorganets (IAEA:s) kontroll, frystes normaliseringsförhandlingarna och när Nord sedan annonserade att man tänkte lämna ickespridningsavtalet för kärnvapen (NPT) blev det en kris som löstes först 1995 med KEDO (Korean Peninsula Energy Development Organisation) avtalet enligt vilket två lättvattenreaktorer skulle byggas med hjälp av USA, Sydkorea, Japan och EU. Dessa innehöll plutonium som inte var lika lätt att

anrika och använda till vapen. Nordkorea skulle dessutom förses med olja och Japan utlovade också mathjälp via FN medan annat bistånd fick anstå till dess normalisering av förbindelserna genomförts.

När Nordkorea sköt en missil över Japanskt territorialvatten 1998 försämrades relationerna igen, även om nordkoreanerna efteråt hävdade att det varit ett misslyckat försök att placera en satellit i omloppsbana. Mathjälpen frystes och Japan vägrade bidra ekonomiskt till de nya reaktorerna som skulle byggas enligt KEDO-avtalet.

Under tiden hade Kim Dae Jung valts till president i Syd och med hans nya så kallade "solskenspolitik" ändrades läget. Han ville få Nordkorea in på fredens väg genom ett öppnande och en reformering som byggde på samarbete och integrering. I ett möte mellan de två koreanska staternas ledare deklarerade de att "de skulle lösa återföreningsfrågan oberoende av andra stater genom en gemensam ansträngning av det koreanska folket". I slutet på år 2000 besökte den amerikanska utrikesministern Madeleine Albright Nordkorea, ett antal europeiska stater hade etablerat diplomatiska relationer och det såg ut som om Nordkorea äntligen skulle lösas från sin isolering. Attacken mot World Trade Centre i New York den 11 september 2001 kom att ändra detta. USA pekade ut Nordkorea som terroriststat och läget såg låst ut när den japanska premiärminister Junichiro Koizumi plötsligt tog initiativet. Han åkte till Pyongyang för ett möte med Nordkoreas ledare Kim Jong-il.

Mötet var sensationellt i flera avseenden. För det första skedde mötet vid en tidpunkt då Japans allierade, USA, försökte isolera landet. För det andra erkände Nordkorea plötsligt att de hade kidnappat ett antal japanska medborgare under 1970-talet. De bad om ursäkt för detta och gick med på att fem som fortfarande var vid liv skulle få återvända till Japan. För det tredje bad Japan om ursäkt för skada orsakad av den japanska kolonialiseringen och utlovade olika typer av ekonomiskt bistånd, så snart normalisering av relationerna hade skett, vilket båda parter

sade sig vara villiga att jobba för. I den så kallade Pyongyang-deklarationen, förklarade båda parter också att de skulle följa alla internationella överenskommelser för att få en lösning av kärnvapenfrågan.

Bara några veckor efter Koizumis besök i Pyongyang kom en amerikansk delegation dit. För dem påstås nordkoreanerna ha erkänt att de hade ett hemligt program för utveckling av höganrikat uran, även om inga bevis presenterats. Ett sådant program skulle vara i strid med KEDO-avtalet. USA och dess allierade beslutade att frysa oljeleveranserna och Pyongyang svarade med att lämna icke spridningsavtalet och förklara KEDO-avtalet dött. Ytterligare en kris följde då Nordkorea nu flyttade de 8 000 använda bränslestavarna som sedan KEDO varit placerade i en säker kyldamm. Stavarna sägs innehålla tillräckligt med plutonium för fyra till fem kärnvapen och befaras nu upparbetas för vapenproduktion. I februari 2005 deklarerade regeringen i Pyongyang också att de hade kärnvapen.

I Japan var det emellertid kidnappningsfrågan som helt kom att dominera debatten i massmedia. Nordkoreas erkännande att de kidnappat japanska medborgare hade retat upp den allmänna opinionen, som var mycket kritisk till att hälften av de kidnappade hade förklarats döda och att informationen om hur det gått till inte verkade riktig. De fem "återvändarna" följdes dygnet runt av massmedia under mycket nationalistiska tongångar. När det var dags för dem att åka hem igen vägrade den japanska regeringen att skicka iväg dem och krävde istället att deras åtta släktingar som var kvar också skulle skickas till Japan. Dessutom ville man ha mera information om de avlidna kidnappade. Relationerna blev återigen synnerligen kyliga och koreaner med sympatier för nordsidan som var bosatta i Japan misshandlades och hotades på olika vis.

2004 återvände Koizumi till Pyongyang och lyckades förhandla om frihet för de åtta släktingarna och om ytterligare undersökningar om vad som hänt de andra samtidigt som han utlovade hjälppaket med mat och medicinsk

hjälp. Relationerna blev något bättre men sedan sämre igen när askan från en av de avlidna skickades hem till Japan och DNA-testades. Askan påstods tillhöra andra personer, ett faktum vars riktighet senare ifrågasattes bl.a. i den kända naturvetenskapliga tidskriften Nature. I alla fall förhöjde detta definitivt de anti-nordkoreanska stämningarna i Japan. Dessa har nu nått en sådan nivå att det blir svårt för japanska regeringen att närma sig Nordkorea utan att först få en lösning på kidnappningsfrågan som är den som dominerar i massmediadebatten i Japan. Även i de så kallade sexpartssamtalen som förs mellan Nordkorea å ena sidan och USA, Kina, Japan, Sydkorea och Rysslands å andra, för att försöka komma tillrätta med kärnvapenfrågan så begränsas Japan nu av kidnappningsfrågan. Denna måste lösas först innan det kan bli tal om någon normalisering och något japanskt bistånd, hävdar regeringen i Tokyo. Just det utlovade japanska biståndet har länge varit ett lockbete när man försökt få Nordkorea att avstå från sina kärnvapenprogram. Frågan är om det någonsin kommer att gå att hitta en lösning på kidnappningsfrågan som kan tillfredsställa den japanska opinionen.

I Sydkorea har man också ett 450-tal medborgare som registrerats som kidnappade. Där väljer man att delvis ignorera detta och anse det som historia, även om det är en obehaglig sådan, för att istället blicka framåt och välja en mjukare linje för att på något sätt försöka integrera Nordkorea i världssamfundet och på så vis söka en lösning på kärnvapenfrågan och skapa fred i regionen. I Japan har man istället tagit hotet från Nordkorea till intäkt för att driva igenom den stora omstrukturering som sker i det japanska försvaret och skapa möjligheter till en aktivare militär roll i regionen där begränsningarna vad gäller samarbete med USA hastigt krymper. Japan deltar nu aktivt i amerikanska forskningsprojekt för att skapa nya missilssystem som kan komma att leda till ytterligare upprustning i Asien. Allt detta för att i framtiden kunna försvara sig för vad som i det långa perspektivet anses som det största hotet, nämligen Kina. □

INTERNATIONELL UTBLICK

Red Inge Axelsson
Frösön (inge_axelsson@yahoo.se)

Hiroshima och Nagasaki för 60 år sedan

”Förstörelsen [av Hiroshima] var så fullständig att fortfarande, efter 60 år, vet vi inte det exakta antalet omkomna. Förteckningar över militärer i staden förstördes av explosionen och hela familjer utplånades så ingen kunde rapportera vilka som dödats. *The Radiation Effects Research Foundation* i Hiroshima bedömer att 90 000–140 000 människor dödades i direkt anslutning till bomben. Fortfarande dör människor av skador från strålningen under explosionens första sekund.”

Editorial, *The Lancet*
2005;366:427 (6 Aug 2005)

Läs också ”The day the bomb fell” (sida 441) och ”Hiroshima: how much have we learned?” (sida 442-444) i samma nummer av *The Lancet*.”

“Members of the Pugwash Council, meeting just steps away from Hiroshima’s ground zero, urge our fellow scientists and citizens to confront the threat of nuclear weapon use that could materialize at any time, without warning, in any part of the world. To political and government leaders, our message is simple, but stark: as long as nuclear weapons exist, they will one day be used.

Only by acting in the spirit of the 1955 Russell-Einstein Manifesto – “we appeal, as human beings, to human beings: Remember your humanity, and forget the rest” – can a nuclear catastrophe be averted. What happened in Hiroshima and Nagasaki must never happen again.”

Pugwash 27 July 2005,
Hiroshima, Japan

Kärnvapnen 60 år: Fortfarande ett hot mot den globala hälsan

PLoS Medicine är en elektronisk gratistidskrift med stora ambitioner: att kvala in i samma division som *Lancet* etc.; se min presentation i Läkartidningen (2005 nr 32 sidan 2242). Den engelska läkaren och publicisten Rhona MacDonald skriver i novembernumret (som redan kommit ut i början av september, när detta skrivs) om kärnvapnens historia. Läs om du vill få perspektiv på den internationella fredspolitikerna. I artikeln säger IPPNW:s Michael Christ att kärnvapnen inte är vapen utan tillhyggen för masslakt, nazikrematorier monterade på missiler. MacDonald citerar till sist Gunnar Westberg: ”Kärnvapen och mänsklighet kan i långa loppet inte finnas till samtidigt. Den ena kommer att utrotas. Vi har ett val.”

MacDonald R.
PLoS Medicine 2005;2(11):e301

För 60 år sedan i Arvika

”Det började de två dagarna den sjätte och nionde augusti 1945.”

--- ”Han hade länge hört att atomkärnor klövs och han förstod att språket ännu inte hunnit ifatt fysiken. För ett folk av nordliga vedklyvare måste processen te sig robust. De som utvecklade den använde ett matematiskt språk. I övrigt hade de inget intresse av att förmedla sina upptäckter på ett subtilare sätt än vad som räckte för att entusiasmera politiker: *sprängbomb med utomordentligt stor brisans och hittills uppnådda söndersprängnings- och brandverkningar.*”

Kerstin Ekman: *Sista rompan*.
Bonniers 2002

NPT-konferensens misslyckande

Konferensen om icke-spridning av kärnvapen (*Non Proliferation Treaty*, NPT) i New York i maj blev det misslyckande som vi fruktat. USA uppträdde med sin stormaktsarrogans, men även Egypten och en del andra länder satte käppar i hjulen. I och med att inget slutdokument antogs så gäller alla gamla beslut. De flesta översynskonferenser har faktiskt inte lett fram till något slutdokument så detta är ingen katastrof, säger nedrustningsexperter och SLMK-vänner Jan Prawitz. På Palmecentrets hemsida intervjuas också Leonore Wide från SLMK.

Olof Palmes Internationella Centrum,
www.palmecenter.se

”Intelligenta” landminor

”Weapons can never and will never be ‘intelligent’. As long as governments spend more energy and resources on devising so-called smart landmines than on harnessing and joining the international effort for a landmine-free world, the future of the Mine Ban Treaty looks bleak.”

Ledarkommentar, *The Lancet*
2005;366(issue 9487, 27 August):690

Militära konflikter

Antalet militära konflikter (>25 döds-offer under ett år) var 30 under 2004, 1 mer än under 2003. De flesta konflikterna var inbördeskrig men andra stater blandade sig i konflikterna indirekt genom att hjälpa den ena parten med pengar eller logistik. Antalet konflikter har inte sedan 1970-talet varit så lågt som under 2003–2004. SIPRI definierar *major armed conflict* som en konflikt med >1000 dödade i strid under ett år. Med den definitionen blev det 19 konflikter under 2004.

Harbom L, Wallensteen P.
Journal of Peace Research
2005;42(5):623-635

Samma författare i *SIPRI Yearbook*
2005.

Indien och Pakistan

Den indiska sektionen av IPPNW, *Indian Doctors for Peace and Development* (IDPD), höll en nationell kongress i Hyderabad i mars 2005. Gunnar Westberg talade om dialog med beslutsfattare och Ron McCoy

om att sjukvårdspersonal är skyldiga att arbeta för att förebygga krig. Medicinstudenter var mycket aktiva under kongressen. På föreningens hemsida (se nedan) kan man läsa om att man planerar en dialog med beslutsfattare i december och att den 5–9 augusti samlades medlemmar i IPPNW-sektionerna i Bangladesh, Indien, Nepal och Pakistan till ett gemensamt möte för att minnas dem som dödades av atombomberna över Japan.

Ron McCoy and Gunnar Westberg,
Medicine, Conflict and Survival
2005;21(3):250-251
www.idpd.org

Handeldvapen

IPPNW driver en kampanj mot små vapen (handeldvapen och maskingevär). En redogörelse för projektet finns i *Medicine, Conflict and Survival*. I 46 av de 49 större militära konflikter som drabbat världen sedan 1990 har små vapen varit de enda vapnen.

Christ M, Valenti M.
Medicine, Conflict and Survival
2005;21(3):245-249

25 000 civila dödade i Irak

Organisationen *Iraq Body Count* räknar med att ca 25 000 civila dödsats av krigshandlingar under tiden mars

2003 till mars 2005. En amerikansk grupp har publicerat väsentligt högre tal men talet 25 000 ligger inom denna grups konfidensintervall som är mycket brett.

Dyer O, *BMJ* 2005;331:176

Lågdosstrålning

En studie av 407 391 arbetare som arbetar med civil och militär kärnenergi i 15 länder visar att 1–2% av dödsfallen i cancer bland arbetarna beräknas bero på strålning. Även mycket låga stråldoser ger en liten riskökning för död i cancer.

Cardis E et al. *BMJ* 2005;331:77

SLMK:s årsmöte 2005 i Stockholm

Årsmötet samt konstituerande styrelsemöte kommer att äga rum lördag 3 december kl 10–13 i Stockholm i anslutning till riksstämman.

Lokal: Läkarförbundet (rum G, 1 tr upp), Villagatan 5, Stockholm

Alla medlemmar varmt välkomna!

Viktigt styrelsemöte i Stockholm 12–13 november

Styrelsemöte för SLMK kommer att hållas lördag den 12 november kl 10–17 samt söndag 13 november kl 09–13.

Lokal: Läkarförbundet (rum G, 1 tr upp), Villagatan 5, Stockholm

Vid detta möte kommer bokslutet att föreligga för undertecknande av alla ordinarie styrelsemedlemmar. Det är därför av stort intresse att så många som möjligt av ordinarie ledamöter kan närvara, om inte på hela mötet, så åtminstone på någon del av det.

SLMK oppvaktar amerikanska ambassaden

Gösta Alfvén, Leonore Wide och jag, Thomas Silfverberg, besøkte fredagen den 27 maj den amerikanska ambassaden i Stockholm för att samtala med Chris Scharf och Tracy A. Hall om kärnvapenedrustning. Datomet sammanföll med NPT-konferensens sista dag.

Vi möttes i förväg och diskuterade igenom våra mål och vår plan för hur vi skulle genomföra samtalen. Gösta och Leonore, som tidigare har deltagit vid sådana oppvaktningar, gav mig som student och nybörjare rollen att försöka förklara studenternas syn på problemet. Detta kändes som en lättnad samtidigt som jag anser att detta visar att kärnvapenfrågor idag berör alla ålderskategorier. I min generation förstod vi aldrig vad det kalla kriget var innan det var över.

Vi möttes utanför ambassaden av Chris Scharf som förenklade inpassagen något. "He's a nice guy" och kanske var det anledningen till att han utsetts att möta oss, som han själv uttryckte det. Och vi blev verkligen välkomnade på ett meget vänligt sätt. Väl inne på ambassaden mötte vi även dialogmötets andra amerikan, Tracy A. Hall.

Samtalen inleddes mjukt och försiktigt med att vi förklarade vår organisation

och dess grundtankar. Amerikanerna ställde här några artiga frågor. Då samtalen fortsatte och vi mer kom in på USAs roll i kärnvapenpolitiken idag förändrades stämningen något. De gick direkt i försvarsställning genom att tala om allt vad USA har gjort när det gäller nedrustning. Detta skedde mer eller mindre reflexmässigt trots att både Leonore och Gösta förde samtalen meget forsiktig og icke-provokativt. Samtalen gikk allt mer mot att vi förklarade vår ståndpunkt och de förklarade sin. Vi försökte här betona viktningen av att USA som ledarnation måste visa för världen att de verkligen är beredda att nedrusta. Detta för att inte ta udden av NPT og for att minske motivationen for andra lander att utveckle egne kärnvapen.

Vi nådde aldrig riktigt fram till någon gemensam grund, förutom att vi alla skulle föredra en värld utan kärnvapen. Men jag opplever ändå att samtalen gav frukt, möjligen bara fallfrukt, men det är inte att förakta. Jag menar framför allt att det enkla faktum att vi var där og visade opp vår organisation og vår aktivitet sender bra signaler. Det andra var att de ändå lyssnade på vad vi hadde att säga. Även om man har olika åsikter når man ändå någonstans genom att sätta sig in i motpartens argument.

Foto: T. SILFVERBERG

Pressattaché Chris Scharf, USA:s ambassad, og Gösta Alfvén, SLMK, vid oppvaktningen den 27 maj 2005.

Dessutom gav oss Chris Scharf namnet på en amerikansk kongressledamot, Tom Lantos, demokrat från Kalifornien. Tom Lantos räddades undan nazisterna i andra världskrigets Ungern med hjälp av Raoul Wallenberg; han skulle kunne vara en viktig kontaktperson for SLMK i den amerikanske kongressen. Dessutom fikk vi namnet på Johan Berggren, student från Uppsala, som har jobbat på hans sekretariat.

För mig som ny i sammanhanget var det här en väldigt fin erfarenhet. Gösta og Leonore gav mig utrymme og støttede mig på ett rutinerat sätt under hela samtalen. Oppvaktninger på ambassader är av stort värde for SLMK då vi på detta sätt kan opprätthålla visse relationer med kärnvapenlanderna.

THOMAS SILFVERBERG

Formandsberetning for DLMK for 2004-05

Atomvåben.

Den største begivenhed i det forløbende år er efter min mening NPT-Review konferencen, som fandt sted i maj måned i år i FN-bygningen i New York. Den afholdes hver 5. år, der imellem afholdes der mindre, årlige

møder (såkaldte PrepCom), for man forbereder Review-konferencen. I år var der på forhånd ikke de store forventninger til gennemsynskonferencen, da man på de forberedende møder ikke kunne blive enige om en dagsorden. Uenigheden fortsatte, da konfe-

rencen gik i gang. Uenigheden bestod i, at de lande, som ikke har atomvåben, og som er organiserede i Non-Allied Movement, ønskede at diskutere dels hvad atom-magterne har gjort for at opfyldte deres forpligtigelser under artikel 6, dels at diskutere fremgang-

en eller det modsatte på de 13 punkter, man nåede at blive enige om på sidste gennemsyns-konference i 2000. Disse punkter omhandler tiltag m.h.p. at fastholde presset for atomar nedrustning. I modsætning hertil ønskede specielt USA kun at diskutere problemerne i Nordkorea og Iran. Konferencen endte derfor med, at der ikke blev vedtaget noget slut-dokument, hvilket af nogle iagttagere ses som en farlig udvikling, hvor der kan være lagt gift ud for ikke-spredningen af atomvåben. Som bekendt har hverken atommagterne Israel, Indien, Pakistan skrevet under, mens Nordkorea har trukket sig ud af NPT i 2003.

På NGO-siden var der meget stor aktivitet i forbindelse med konferencen. Dette er beskrevet udførligt i juni-nummeret af vores fælles Info-blad. Vi havde vores utrættelige Cæcilie Buhmann med den første uge eller deromkring på konferencen. Også Borgmestre for Fred var kraftigt repræsenteret i New York.

Som forberedelse til NPT-konf. havde Anton og jeg været til møde i Udenrigsministeriet i januar i år hvor vi havde drøftelser med lederen af kontoret for sikkerhed, Jesper Vahr. Mødet er ligeledes refereret udførligt i Info-bladet fra marts måned. I og med, at Danmark er et NATO-land og medlem af EU, kan dansk pres på atommagterne ikke forventes. Mødet var dog alligevel givtigt m.h.p., at vi får afprøvet vore argumenter overfor en højtstående embedsmand.

60-året for Hiroshima-bomben.

"Jubilæet" fik overraskende stor omtale i såvel den skrevne presse som på TV. På DR's hjemmeside www.dr.dk har der siden ca. 1.8. været et tema med overskriften "Dagen der rystede verden", hvor opbygningen af atombomber inkl. brintbomber er gennemgået. Også et verdenskort med angivelse af hvilke lande, der har atomvåben, og en kort omtale af disse landes indtræden i atomklubben, er tilgængelig.

DR2 havde den 2.8. en temaaften om Hiroshima-bomben med en dramati-

sering af optakten til bomben. Efterfølgende var der først orientering om et aktuelt atomvåben-relevant emne, nemlig Missile Defence, med interview af en embedsmand i Pentagon og en general, samt efterfølgende debat i studiet, hvor 2 mindre fremtrædende debatører drøftede projektet, nemlig Michael Ehrenreich, med-redaktør på Kristeligt Dagblad og Svend Auken fra Socialdemokraterne.

Endelig har der været en mindehøjtidelighed på selve dagen, den 6. august, i København. Mødet var arrangeret af Pugwash DK og Fredsakademiet. Flere andre fredsgrupper stod som medindbydere, herunder DLMK. Om eftermiddagen var der et seminar med titlen: "Building a culture of peace" med flere udmærkede indlæg. Om aftenen var der indlæg ved den japanske ambassadør, mig selv på vegne af DLMK og endelig oplæsning af et meget stærkt brev fra en af grundlæggerne af Pugwash-bevægelsen af bekymrede videnskabsfolk, Sir Joseph Rotblatt, som efterhånden er blevet 97 år gammel. Brevet var stilet til deltagerne i NPT-konferencen. Desværre deltog kun Jakob og jeg i mødet, og ikke andre fra DLMK, så vidt vides. Medvirkende hertil kan være, at mødet blevet flyttet hele 2 gange, seneste flytning kun 14 dage før datoen. Vi nåede at annoncere det foreløbige program i Info-bladet, hvor det planlagte mødested var Landstingssalen på Christiansborg. Mødet endte med at finde sted på Christianshavn Gymnasium.

Mødeaktiviteter.

Siden sidste landsmøde har der været verdenskongres i IPPNW, den 16. i rækken, der denne gang fandt sted i Beijing. Fra DK deltog Jakob, Nina, Cæcilie og mig. Som altid var det en god oplevelse at være til verdenskongres. Det var mange fine indlæg og en god stemning. Mest opløftende var det at erfare, at der er mange engagerede studenter, således at IPPNW's overlevelse på kort sigt synes sikker. Som noget nyt fik vi igen 2 co-præsidenter (Ron McCoy, Malyasia, og Gunnar Westberg, Sverige). Også Hiroshimas borgmester, Akiba var tilstede og præ-

senterede projektet Borgmestre for Fred.

På kongressen fik vi også valgt en ny europæisk vice-president. Det blev Bjørn Hilt fra Norge, som afløste Herman Spanjaard fra Holland. Bjørn har lagt positivt ud med at bede om god kontakt til medlemsgrupperne og har også fået genoplivet de europæiske møder. Næste gang afholdes det i Frankrig til oktober. Bjørn holdt i marts en tale i Europaparlamentet.

Cæcilie deltog i februar i et seminar i England, som havde til formål at genoplive aktiviteterne i IPPNW. Hun har fremsendt referatet af mødet, som vi måske kan gennemgå sammen senere.

Den 2. oktober 2004 var der møde om Atomvåben og Ikke-vold, igen arrangeret af Dansk Pugwash, DLMK og Fredsakademiet. Flere af os deltog i mødet, der fandt sted på Nørrebro Medborgerhus i Kbh.

Medlemssituationen.

I år har 305 medlemmer betalt kontingent. Dermed må vi sige farvel til 35 tidl. medl. Dette er der ikke noget nyt i. Spørgsmålet er, hvornår vi når smertegrænsen, altså hvor vi ikke synes, at det giver mening at opretholde foreningen. Dette punkt er trods alt ikke nået endnu efter min mening.

Hjemmesiden.

Hjemmesiden www.dlmk.dk har nu eksisteret i 3 år. Erfaringer er høstet, bl.a. m.h.t. indsættelse af fotos. Den bliver ikke opdateret særlig tit, ca. hver 2. måned. I er alle velkomne til at indsende indlæg fra aviser o. a. til mig m.h.p. indsættelse på hjemmesiden. Den besøges af 5-6 personer/dag, hvilket jo ikke er imponerende, slet ikke sammenlignet med fred.dk. Det ville nok hjælpe med et mere spændende lay-out og hyppigere opdateringer. Men dette vil naturligvis være en dyr løsning og desuden skal vi have fat i én, som er interesseret i at være webmaster i stedet for mig.

*Povl Revsbech
formand*

DLMKs Bestyrelse

Formand:

Povl Revsbech
Langdalsvej 40,
8220 Brabrand
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Bestyrelsesmedlem:

Anton Aggernæs
Godthåbsvej 22, 4. tv
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 34 35 07
E-mail: aggernaes.a@dadlnet.dk

Deputy councillor:

Jacob Obbekjær
Lundedammen 42,
2605 Brøndby
Tlf. 36 75 13 10
E-mail: obbekjar@dadlnet.dk

Deputy councillor, redaktør:

Klaus Arnung
Kæmpehøjvej 3,
2950 Vedbæk
Tlf. 45 66 11 81
E-mail: k.arnung@dadlnet.dk

Kasserer:

Niels Dahm
Hovedvej 14, Avernakø
5600 Fåborg
Tlf. 62 61 83 61
E-mail: dahm@avernak.dk

Studenterrepræsentant:

Cæcilie Bøck Buhmann
Refnæsgade 53, 3. tv
2200 København N
Mobil-tlf. 26 18 95 06
E-mail:
cbuhmann2002@yahoo.com

International councillor:

Lars Folmer Hansen
Dalmoosevej 23
2400 København NV
Tlf. 33 15 82 99
E-mail: folmer@dadlnet.dk

DLMKs sekretariat:

c/o Povl Revsbech
Tlf. 86 26 47 17
E-mail: revsbech@dadlnet.dk

Medlemskab opnås ved indbetaling
af årskontingent på Giro 8 03 91 00
300 Dkr for læger og pensionister
100 Dkr for studenter
200 Dkr for støttemedlemmer

DLMKs hjemmeside: www.dlmk.dk

Valberedningens förslag till SLMKs STYRELSE 2005 – 2006

Ordförande: **Frida Sundberg**, Norra Ågatan 5B,
416 49 Göteborg, tel 031-700 88 08,
e-post: frida.sundberg@slmk.org

Vice ordf: **Martin Tondel**, Lekparksvägen 2,
582 75 Linköping, tel 013-39 64 74,
e-post: martin.tondel@slmk.org

Leonore Wide, Ljuskärsvägen 35,
133 31 Saltsjöbaden, tel 08-717 65 17,
e-post: leonore.wide@slmk.org

Sekreterare: **Meit Krakau**, Danarövägen 19,
182 56 Danderyd, tel 08-753 13 50,
fax 08-755 78 55,
e-post: meit.krakau@slmk.org

IPPNW
President **Gunnar Westberg**, Solbänksgränd 9,
413 19 Göteborg, tel 031-82 63 92 (b),
el. 031-82 86 92 (b), 031-342 25 16 (a),
mobiltel 0762-17 30 23
e-post: gunnar.westberg@slmk.org

Övriga

Ordinarie

Hans Levander, Vårdkasvägen 11, 756 55 Uppsala,
tel 018-32 43 47, fax 018-32 00 84,
e-post: hans.levander@slmk.org

Monika Palmgren, Slottsvägen 6, 169 69 Solna,
tel 08-578 354 28 (a), e-post: monika.palmgren@slmk.org

Anneli Schmauch, Språkgränd 1, 907 33 Umeå,
tel 090-19 91 48, fax 090-785 17 17 (a),
e-post: anneli.schmauch@slmk.org

Sara Smedegård, Geijersgatan 20C,
652 18 Karlstad, tel 054-10 12 02, mobiltel 0702-15 80 17
e-post: sara.smedegard@slmk.org

Jann Storsaeter, Vanadisvägen 42, 2 tr, 113 31 Stockholm
tel 08-33 21 86, mobiltel 070-861 34 36
e-post: jann.storsaeter@slmk.org

Martina Grosch, Erikstorpsgränd 6, 4 tr,
217 54 Malmö, mobiltel 0739-08 85 29
e-post: martina.grosch@slmk.org

Camilla Mattsson, Flogstavägen 87 B,
752 72 Uppsala, tel 018-46 36 96 (stud repr)
e-post: camilla.mattsson@slmk.org

Suppleanter

Gösta Alfvén, Svartensgatan 20, 116 20 Stockholm,
tel 08-643 47 02 + fax efter telefonanmälan
e-post: gosta.alfven@slmk.org

Mats Hogmark, Gruvgränd 33, 791 62 Falun,
tel 023-138 18, mobiltel 0709-515 272,
e-post: mats.hogmark@slmk.org

Nelli Jonasson-Filippova, Madlyckevägen 24,
542 32 Mariestad, tel 0501-474 62,
e-post: nelli@slmk.org

Jan Larsson (Infobladsansvarig),
Linnégatan 2G, 753 32 Uppsala, tel 018-14 62 12,
e-post: jan.larsson@slmk.org

Bengt Lindell (IT/kommunikationsansv),
Bättre Tidars Gränd 18, 393 59 Kalmar,
tel + fax 0480-201 84, mobiltel 070-647 23 47
e-post: bengt.lindell@slmk.org

Annika Rydberg, Fredrikshögsgatan 1, 903 36 Umeå,
tel 090-77 64 99, e-post: annika.rydberg@slmk.org

Karin Stenstedt, Alviksvägen 17, 167 53 Bromma,
tel 08-25 56 38, e-post: karin.stenstedt@slmk.org

Christina Vigre Lundius, Håkantorsmälla,
284 91 Perstorp, tel 0435-347 31, fax 0435-353 27,
e-post: christina.vigre.lundius@slmk.org

John Henriksson, Hertig Karlsg. 11A, 582 21 Linköping,
tel 013-12 92 60, mobiltel: 0733-42 31 10 (stud repr)
e-post: john.henriksson@slmk.org

Revision

Auktoriserad Revisor

Jan Anders Nilsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Box 1215, 251 12 Helsingborg, tel 042-37 72 00,
e-post: jan-anders.nilsson@se.pwc.com

Auktoriserad Revisor, suppleant

Jonas Grahn, Öhrlings PricewaterhouseCoopers,
Torsgatan 21, 113 97 Stockholm, tel 08-555 330 00,
e-post: jonas.grahn@se.pwc.com

Föreningsrevisor

Ylva Stjernholm-Vlavec, Tomtebogatan 10, 2tr,
113 39 Stockholm, tel 08-31 63 81

Föreningsrevisor Suppleant

Kristina Olofsson, Varvsgatan 3b, 824 50 Hudiksvall,
tel 0650-102 56, e-post: kristina.olofsson@slmk.org

Kassör/Kanslichef:

Klas Lundius, Håkantorsmälla, 284 91 Perstorp,
tel 0435-351 58, fax 0435-353 27, mobiltel 070-520 83 58
e-post: klas.lundius.@slmk.org

Valberedningen har utgjorts av:

Sammankallande:

Vendela Englund-Burnett, Mimergränd 13,
654 60 Karlstad, tel + fax 054-21 29 42,
e-post: vendela@slmk.org

Anna Sjögren, Södra Sanna 526, 655 91 Karlstad
tel 054-250 35 99, e-post: anna.sjogren@slmk.org

Jenny Immerstrand, S:t Larsgatan 6 B:B12,
753 11 Uppsala, tel, 0704-90 18 04
e-post: jenny.immerstrand@slmk.org (stud repr)

Avsändare:
SLMK, c/o Lundius
Håkantorpsmölla
284 91 PERSTORP
Sweden

**Begränsad
eftersändning**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

Lars Engstedt och svedjenävan

*Svedjenäva Geranium bohemicum 20–50 cm.
Juli–aug. Sällsynt på näringsrik, ofta bränd
mark. 1-årig. Blad flikiga till 75 %. Blommor
1,5–2 cm breda, blålila.*

Lars Engstedt, tidigare ordförande i SLMK, var hematolog men hade även ett stort intresse för och kunskande i botanik. Hans far, Magnus Engstedt, var apotekare och ägde under ett antal år apoteket Östgöta Lejon i Norrköping. Från åtta års ålder tills han var 16 år (därefter började medicinstudierna) fick Lars under skolloven följa med sin far till olika områden i Sverige för insamling av läkeväxter och frön. Växterna hängdes till tork på apotekets så kallade gräsvind för senare beredning av dekokter och dylikt. Särskilt under senare år brukade Lars gärna berätta om barndomens insamlingsexpeditioner som kunde gå långt upp i Norrland. Under de långa resorna lärde pappa Engstedt sonen läkeväxternas latinska namn, deras kemi och användning.

I Lars arbetsbord låg i alla år en liten påse frön av *Geranium bohemicum* insamlade 1/8 1936. Han föreslog en gång att vi skulle så några av dem i en kruka men det blev inte gjort förrän några månader efter hans bortgång, i mars i år. Av tio frön grodde två, men endast en planta växte normalt. Den

3 juli slog den första blålila blomman ut och nävan blommade sedan ganska flitigt i ca sju veckor.

Hans Rydberg på Botaniska Sällskapet, där Lars var medlem sedan mitten av 30-talet, menar att det är inte märkligt att så gamla frön gro, men intressant är att de grodde utan någon upphettning. *Geranium bohemicum* är nämligen den sällsynta svedjenävan, som kräver bränd mark eller som Hans Rydberg säger: "onormalt hög värme" för att gro.

Magnus Engstedt hade ett omfattande herbarium som förvaras på Naturhistoriska Riksmuseet i Frescati. För några år sedan samlade Lars och undertecknad några vänner och besökte museets Botaniska hus där Thomas Karlsson vänligen hade plockat fram ark med bl a pressade *Salix*- och *Alchemilla*-arter, som Magnus Engstedt speciellt hade intresserat sig för. Alla arken var signerade Magnus Engstedt men ett hade också ett andra namn: Lars Engstedt, 8 år.

DIANA KRUMINS ENGSTEDT

Foto: U KRUMINS

